

Előfizetés:

Egész évre. . . 5 frt — kr
Fél évre . . . 2 frt 50 kr
Negyed évre. 1 frt 25 kr

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a nyomdatu-
lajdonosnak küldendők.

BAJAI HIRADÓ

politikai és társadalmi közlöny.

Hirdetési díj:

Egy egy hasábos petit sor-
ért 10 kr többszöri hirdetés-
nél olcsóbb.

Nyilttér sora 25 kr.

Bélyegdíj minden hirdetés-
nél 30 kr.

Kéziratok nem adának vissza.

Névtelen közlemények nem
fogadtatnak el.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

DRESCHER REZSŐ
köz- és váltó-üggyvéd.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési díjak és hirdetések

N Á N A Y L A J O S
nyomdájában fogadtatnak el.

Népfelkelés.

Harcias szellem uralkodik az országban mindenfelé. Mintha a szabadság zászlait lobogtatná az éjszakaról kelő zivatar.

Mintha szabadságunk zászlait lengetné egy kitörni készülő vihar forgó szele.

Mintha az a vágy lopóznék az ember szívébe, a mi harera tüzelte e nemzetet 40 év előtt.

A gyenge ifjú, a háború véres munkájára erőtlenné, leemelni az ősi fringiót jobbra balra próbálja hajtogatni azt; és bár érzi hogy nehéz, hogy karja alig bírja az iszonyú súlyt, mégis azt tartja, hogy ha ütni fog az óra, és szüksége leend reá e drága hősöknek; nem fogja olesón oda dobni életét.

A roskatag aggastyán vére pedig még egyszer felpezdül, és szeméinek lángja mint a kialvó mécs még egyszer lobot vet; ha eszébe jut az a régi idő, amikor még maga is mint nyalka huszár, vagy elszánt nemzetőr csörögte végig kardját a vértől párolgó utcákon. És úgy érzi most, hogy ha reá kerül a sor, még ő is végezne vagy három-négy muszkával.

Mindenki katona most.

Kezdve az alig pelyhedző ifjútól, az élte delén túl lévő férfítől; tovább, a sir szélén álló aggastyánig.

Azzá tette őket a népfelkelési törvény.

Azért a közönség apraja, nagyja, és méltán, a legnagyobb érdeklődéssel keres magának tájékozást a törvény rendelkezéseire nézve; mert hisz személyi és vagyoni biztonságának és a haza védelmének legvitátlisabb érdekei vannak lefektetve abban.

A népfelkelési törvény kifolyása az idők követelményének; politikai helyzetünk egzisztenciáinak.

Mert amikor a népek és nemzetek állig fegyverben állnak, és a kultura alig tud lépést tartani a militarizmus fejlődésével; akkor a kormányoknak be kelle látnia, hogy elutasíthatlan kötelesség egy hadkiegészítő tartalékról gondoskodni, mely végső szükségben a legutolsó csapást fel fogja, és a mely a legnagyobb szükségben a nemzet egész erejével helyt álljon.

Nem egyéb ez, mint a polgárkatonaság eszméje.

Olyan intézmény ez, mely a kis Svajcban, már fél-század óta fenáll és melyet Franciaország az 1871-iki háború után és Németország valamivel később létesített és melyet ezért kormányunk is idején megteremteni jónak látott.

Az eszme maga nálunk sem új.

Az 1868-iki véderőről szóló törvény, már a nép-

felkelést mint egy fegyveres tényezőt említi; a melynek alapja az önkényes belépés.

Ep azért aztán, minthogy a gyakran illetéktelen módon és helytelen irányban befolyásolható nemzeti lelkesedés előre biztos számításba nem eshető mérvétől volt függővé tette a népfelkelés; és minthogy a fegyveres tényezővé alakulás csak is tényleges háború esetére volt fentartva; — és mert ezeknél fogva az így kontemplált népfelkelésnek a béke idején szervezése, előzetes megállapítása lehetetlen volt; ezen okokból e törvény alkotása alapján elhibázott volt; miért is ez intézmény létesítésére katonai körök mindeddig mi lépést sem tölnek.

Monarchiánknak a többi európai államok fegyveres erejével szemben egyenlőtlen helyzete, és azon körülmény ugyanis, hogy a hadászati eszközök tökélyesbülése által minél nagyobb és minél jobban iskolázott emberanyag válik szükségessé; elodáztatlaná tette végre is a kötelességet arról gondoskodni, hogy a rendszeresített eddigi védállományon felül még egy más neme is a véderőnek létesíttessék.

Az 1868. 42. t.-c. szerint a népfelkelésnek rendeltetésé csakis hadicélok által igényelt különféle szolgáltatok teljesítése volt; holott az új törvény szerint már a népfelkelés egy a nemzetközi jog oltalma alá helyezett katonaság szervezete, oly kiegészítő része a tényleg működésbe jövő hadseregnek, hogy a jelen népfelkelés egyenesen a hadi létszám fentartására van első sorban kirendelve, és csak másod sorban használtatik a működő hadsereg harcoképességének előkészítésére.

Az ily értelemben szervezett népfelkelés kötelezettsége alá esik minden honpolgár, ki akár az általános, akár csak a népfelkeléshez szükséges védképességgel bír, és sem a hadsereg, sem a honvédség állományához nem tartozik, azon év elejétől fogva, a melyben 19-ik évét betölti, azon év végéig, a melyben a 42-ik életévét meghaladta. Azon honpolgárok, kik 19-ik évök betöltése előtt önkéntesen léptek be a hadsereghez, 12 évi védkötelezettség lerovása után, közvetlen következő még 10 évi időtartamra kötelezettenek népfelkelésre.

A védképesség olyképp állapítatik meg, hogy a bevonulás alkalmával az illető, ki tulajdonképeni hadiszolgálatra nem volt alkalmas megvizsgáltatik, és a baj mérvéhez képest osztatik be az illető a harcolók, vagy nem harcolók állományába.

A népfelkelésre kötelezettek 2 osztályba soroztatnak: 1) azok, kik 19 évöket betöltötték, azon évökig a melynek végével 37-ik életévöket betöltötték, ide értve (mindazokat, kik ideiglen fölmentve, vagy had-

seregtől, vagy a honvédségtől végleg elbocsájtva lettek.)
2) akik 38. életévüket meghaladták, azon évi december 31-ig, midőn 42-ik életévüket betöltötték.

Az első osztályba csak hadiszolgálatra teljesen alkalmas egyének sorzandók, mert e csoportok a működő hadsereg és honvédség kiegészítésére szolgálnak, és annak mintegy állandó pótlást nyújtó tartalékát képezik.

Az első osztályba egyes csoportok lesznek állítva. Az első, mely egyenes hadiszolgálatokat tesz. A második, mely a hadsereg mögött marad, és ezt bizonyos szolgálatai alól felváltja. A harmadik az ily szolgálataikra is alkalmatlan, egyéb testi fogyatkozásaikhoz mért szolgálataira lesz rendezve.

A népfelkelés második osztálya 38-tól 42-ik évig, ugyancsak alcsoportokra leendő osztva és pedig kétfőre. Az első katonailag képzett és szolgálataira alkalmas egyének; a második az első osztály harmadik csoportjához tartozók, mielőtt azok 37-ik évüket betöltötték 42 évig.

A népfelkelés ő Felsége parancsára és az általa kinevezett hadiparancsnok által eszközöltetik, és a népfelkelés felosztását ő rendeli el.

A népfelkelés rendszerint az ország határain belül alkalmaztatik, azonban különös esetekben a magyar korona országain kívül is igénybe vehető.

Az első osztályu népfelkelés különösen akkor, ha a hadsereg hadiállományának fentartása szükségesnek mutatkozik, a hadsereg és honvédség kiegészítésére igénybe vehető, és pedig oly formán, hogy már megtörtént felhívás alapján behívott népfelkelésre első sorban katonailag kiképzett, vagy azonnal megletelelőleg betanítandó népfelkelés-kötelezettek rendeltetnek ki.

A népfelkelés általában a legifjabb folyamoknál kezdetik meg.

A népfelkelés szolgálataira beidézett egyének, a

behívás napjától az elbocsájtás napjáig, a katonai büntető és fegyelmi szabályok alatt állanak; csak a szabadságolás idejére a katonai viszony megszűnik.

A népfelkelési csapatok, valamint azok hátrahagyottjainak ellátása, ugyanazon elbánásban részesül, mint a hadsereg illetőleg honvédségé.

A népfelkelés tisztjeit a honvédelmi miniszter előterjesztésére ő Felsége nevezi ki, altisztjeit pedig azon honvéd zászlóalj-, vagy honvéd huszár ezred parancsnoksága, a kinek nyilvántartási kerületébe a népfelkelés illető csapata tartozik.

Ezen kinevezések csak is a mozgósítottság tartamára terjednek ki, vagy esetleg csak azoknak lesz meghosszabbítható béke idejére is, kik háboruban vitézségük vagy különös érdemeik által erre érdemet szereztek.

A népfelkelések nyilvántartása honvéd parancsnokságok által eszközöltetik.

A népfelkelés területi beosztása teljesen megegyező lévén a honvédségével, a magyar korona területe 92 népfelkelési járásra osztatik fel, melyek 1—92 sorszámmal viselnek.

A népfelkelési járásokat a honvéd zászlóaljak állandó kiegészítési területek képezik.

*

Első napokban bizalmatlanságot keltett a törvény életbe léptetése, aggodalmakra, háborus sejtelmekre adtak okot; de ma már mindenki meg van róla győződve, hogy ez intézmény létesítése véderőnk és biztonságunkat a legmagasabb fokra emelte. Mindenki érzi már most, hogy ez intézmény által olyan magaslatra emeltetett hadseregünk védő képessége, hogy bátran szembe szállhatunk bármely ellenséggel.

S e tudat annál megnyugtatóbb, mert éppen a jelen időkből oly ingatag alapon áll a béke, hogy bármely

T Á R C A.

Lear király.

— A „Bajai Híradó” eredeti tárcája. —

TANULMÁNY.

Felolvasatott a budapesti „Nemzeti Társaskörben.”

(Befejezés.)

A tragédiának egy másik rokonszenves alakja a száműzött Kent gróf. Nyugodt vérmérsékletével, bölcs életnézeteivel mindjárt a dráma elején teljes rokonszenvünket nyeri meg, s megtartja folyton, a befejezésig. Az agg király száműzi ugyan, mert őszintén szól, s becsületes nyíltsággal korholja az aggot, mert szenvedélye által a végsőre ragadtatja magát, — de később áruhába öltözve, mint Cajos a király szolgálatába szegődik, Jolyton kíséri lépteit, búban és bánatban osztja sorsát, és túléli valamennyiüket. . . . Az ő szerepe itt az, a mi a modern francia drámákban az erkölcsbíróé. Képviselet a józan mérsékletet s belőle a költőnek nemes intenciói szólnak. Lélektanilag is meg van okolva fellépése, mert a józan ész és méltányosság parancsolja meg neki ellenszegülni az agg király örvényeinek, — félrznai őt vakságából, hogy lássa, mi a valóság! A közvéleményt képviseli, midőn a király barangolásában nézeteit fejtegeti, s mily enyhádoan hatnak gyógyító szavai a király megbomlott lelkére! — Kigyógyulása az örültségből részben neki köszönhető; csillapító szavai, irtalmas bánásmódja által megmenti előbb életét, később elméjét is. Egy másik ép oly nemes jellemvonása az önzetlenség. Titkát, saját énjének ki voltát az utolsó pereig megőrzi. Jutalma a hű szolgálatért csak a tetben magában rejtezik, mert a tragédia

végén Lear örültségében nem ismeri meg őt, és előtte rejte is marad, mert lelke elszáll oda, hol nincs halálanság, hol boldogabb a lét, kevesebb a szenvedés.

Lear király tragédiájában a számalom tárgya Edgar, Gloster grófnak törvényes szülötte. Öcsese, a törvénytelen Edmund gonosz intrikái folytán avval gyanúsítottik, hogy atyja életére tör. Mindjárt az első felvonás egyik epizód jelenlétében tudomást veszünk a fattyú Edmund ravasz eselszövényéről, ki egy hamis levelet ad atyjának, melyből ez utóbbi meggyőződést nyer az Edmund által mondottakról, mely szerint Edgar atyjának gyámságát megunván, és főleg jövedelmeire áhítozván, — atyja életére tör. Dacára Edmund csillapító szavainak, melyekkel azonban csak olajat önt a tüzre, az atya féktelen haragra gyűl Edgar iránt s kihirdetteti, hogy

. a ki kézbe adja
A gyáva gyilkost, háláját nyerendi,
S halált, ki elrejtendi őt.

Szegény Edgar azonban a eselszövényről mit sem tud, s annál inkább megfoghatatlan előtte az atya haragja, s ártatlanul számkiüzése; elmenekül, a vidék egyik pusztaságában egy faodúban húzza meg magát. Egy a nép száján élő hagyomány bolondjaképen szegény Tamásnak, örültnék tetteit magát s csak pár rongygyal fedi testét, bár a borzasztó zivatar még állatnak sem való. A kunyhónál találkozik a már megőrült Learral, az őt kísérő áruhába öltözött Kenttel, s fura eszejárása és mondásai után a király kísérte őt csakugyan szegény Tamásnak nézi s szánakozik rajta. A negyedik felvonásban ugyanott látjuk őt, a mint találkozik atyjával, ki már ekkor mindkét szemétől megfosztatott, s kinek egy agastyán szolgál kalauzul. Szive sajog atyját így látni, de felháborodását visszatartja s nem fődí fel magát, kalauza lesz vi-

pillanatban kitörhet a háború. A féltékeny szomszédok fákllyavilággal, tüzesórával járják körül házaikat, hogy nem ögyeleg-e valami hivatlan vendég körülötte? Meglehet, hogy attól a tüzesórától éppen a szomszéd háza gyullad ki; de meglehet a szomszéd nem a maga házát félti, hanem a mienket kerülgeti és csak alkalomra les, hogy észrevétlenül lángba borítsa azt! s ezért résen kell lennünk!

és résen vagyunk!

Ne adja az ég, de ha kitör a háború, akkor készületlenül nem talál bennünket.

Adatok főgymnasiumunk történetéhez.*

(Folytatás.)

Az 1835. év első osztályába a következő tanulók vétettek fel: Hodovány Mihály, Huber János, Dekics Jenő, Bende Imre, Traub József, Csendes József, Tóth János, Bischof Ferenc, Alagits Antal, Odry József, Gaal János, Mesch Antal, Szokolovits Illés, Fratricsevits Imre, Radits Mátvás, Jaloveczky Ferenc, Barakovics Antal, Fischer Sebestyén, Frank Albert, Jozsits Sándor; — Legyencsits Milos, Udvary Lároly, Kozárovits József, Skola István, Kerekes József, Póth Tamás, Bogovics Mátvás, Beney Alajos, Latinovics Alexius, Vujevics Jakab, Bermüller Péter, Strobenz Alajos, Gozovics Tobiás, Kázmér István, R a v a s z i M i h á l y, Jalovecky Sándor, Podhorszky Márton, Gáspár János, Szokolovics Pacificus, Soos Ferenc, Hauser József, Popovics János, Templer Lajos, Hipp Miklós, Kleichveit Antal, Agatics Endre, Kovacsics Béla, Szokolovics János, Pertics Mátvás, Vujevics József, Macalek Sándor, N a g y I g n á c, (a híres torzképek és rajzok szerzője.)

* A jelen értekezés befejeztekor a bajai gymnasium tanárai és tanulói közül azoknak külön névsorát öhajtván kööömni kik a társadalmi élet bármily irányában kiválóbb helyet foglaltak el, igen megkérünk e lapunk t. olvasó közönségét, hogy azon névsorból, melyet esetenként közlünk, a jelesebb egyének személyi viszonyaira nézve minél tüzetesebb értesítést adai legyekednének. Szerk.

lágtalan atyjának, s megindulnak Dover felé, a hegyszirthez, „melynek magas tetője rémesen függ a mélység fölött,” hol Gloster szétzúzni akarja agyát. De a jó fiú sik vidékre vezeti a világtalant, s csak „azért üz tréfát esüggedt szellemével, hogy meggyógyítsa őt.” Azt mondja ugyanis néki, hogy rengeteg magas szirten áll.

„Mily borzalom
S szédítő ily mélységbe nézni le . . .
Nem nézhetek tovább, nehogy fejem
Megszédülvén s elkáprázzván szemem,
Hanyat-homlok lebukjam . . .

Az agg lemondva a világról, lengrik a képzelt szirtiről s hosszában elterül a színpadon. Ekkor Edgar hangot cserél, s mintha a mélységben járó idegen volna, ismét Glosterhez szegődik mint pórfiu, szolgálatára áll a világtalant aggnak s megmenti őt egy bérene udvarnoktól, ki kardjával életére tör. Vivás közben megöli az udvarnokot, ki épen Goneril levelét viszi a ravasz Edmundnak. A levél árulkást tartalmaz, s a dráma befejezése is a levél-titoknak fellebentésén alapszik. Edgar ugyanis Alban hercegnél áll lovag ruhában jelentkezik, s bevádolja Edmundot, mint árulót, kivel meg kell vinnia; Edgar megöli áruló öcsesét, ki csak ekkor tudja meg, hogy a névtelenül, a harmadik harsona szóra jelentkező idegen lovag — bátyja Edgar volt! . . . Megható, de egyszersmind megrázó is! A testvéri szeretet nemes érzelmei bár tulsúlyban vannak, — mégis győz a hazaszeretet magasztosabb érzelme, — meg kell fosztani az árulót életétől, hosszút, nemes bosszút állani a megsértet igazságért.

Utolsóank hagytam szándékosan a bolond jellemzését. Ninesen Sh-i tragédia, melyben a bolondnak oly háladatos, de egyszersmind nélkülözhetlen szerepe volna, mint épen Learben.

Szigli Endre, Teller Ferenc, Mihalovics Antal, Kelemen Sándor, Csupsits Urosius; — Hladovcsák János, Paterny József, Hadzics Timót, Deszpotevics György, Ambrusics György, Szedlák Alajos, Scherk Flórián, Csordás János, Popovits Milosius, Eckert Keresztély

Az ifjak összes száma e tanévben 317 volt.

A Módrics János-féle alapítvány 25 frtnyi jutalmában Sallenbach Sándor és Alagics Antal részesültek.

Az 1836-ik év első osztály tanulói következők voltak: Nigrinyi János, Nagy Imre, Gaal Imre, Osztermayer József, Nagy István, Schmidthauer Ferenc, Barakovics Mihály, Kassay Ferenc, K o l l e r Imre, Dimitrievics Sebestyén, Opitz Sándor, Oláh Károly, Császár Ferenc; — Podhorszky Mátvás, Vidákovics György, Berkes Péter, Szerencsy Ferenc, Gyöngyösy János, Egerszegi Sándor, Mátics Tamás, Szedlák Alajos, Volarics Alesius, Lekics Imre, Domonics Sándor, Jankovich József, Maschl Lipót, Trenesányi Endre, Fullér Pál, D r e s c h e r Gabriél, Matkó Mihály, Bankhardt Antal, Eich Jenő, Petris Raphael, Rajcsányi Benő, Vujevics Antal, Szűcs József, Knézy Benedek, Tokodi Mihály, Drégelyi István, Tiprovác István, Vlasics Ferenc, Udvary József, T h ü r r István (a tábornok.) Albert Miklós, Georgyevics Athanas, Herdtlein Lajos, Martinka János, Kocsis István, Hirmann József, Eckert Keresztély, Athánáckovic Svetozár, Popovits Sándor, Nagy József, Csordás János, Bacslics Milós; — Albert József, Rampf József, Házics János, Király Péter, Vuics János, Rosenfeld Joachim, Szokolovics Urosius, Tyebó Ferenc, Rániszavlyevics János, Vaitek János, Horváth György, Strainics Miklós Schön Mór.

Az ifjak összes száma ez évben 308 volt.

A Módrics János-féle alapítvány 25 frtnyi jutalomdíjában Barakovics Béla, Kassay Ferenc részesültek.

Ez évi értesítő tesz először említést a Miszura István-féle alapítványról, a midőn is annak 50 frtnyi jutalomdíját, Jerkovits Károly, és Osztermayer József nyerték el.

Az 1837-ik év első osztályába következő tanulók vétettek fel: Jankovics József, Tóth György, Párik Károly, Sámánovics Endre, Papp Dömötör, R a d á n y Gyula, Bogor József, Mike Ferenc, Athánáckovic Timot, Latinovics János, Szűcs József, Nikolics József, M i l a s s e v i c s Márton, Grosz Ferdinánd, Kratzl Mihály, Nyáry Mihály; — Herdtlein Lajos, Ország Sándor, Köllár Antal, Szauder Henrik, Miklosovics Illés, Paukovics

A mit a költő nem tud vagy nem akart Kent gróf szájába adni, mert tán a komoly szavakban nem tudna a kellő mértékben hatni, azt a bolonddal mondatja el, kinek, mint a király komájának, minden szabad. Sajátságos helyzetben érezzük magunkat, midőn a bolondnak böles bolondságait hallgatjuk, mikor halljuk azokat a drasztikus szavakba öltöztetett keserű igazságokat, melyeknek hallatára nem tudjuk hamarjában, vajjon mosolyognunk kell-e azokon, vagy szánakoznunk az igaz, a jó ügy bukásán. A szarkasztikus igazságoknak, elméneségeknek egész tárházát kapjuk a drámában, melynek minden egyes mondata a maga nemében remek. Azt mondja például Kent grófnak, hogy: „Komám, legjobban, ha elveszed csörgő sípkámat, — mert olyan-nak fogod pártját (t. i. a királynak) a ki kisétt a kegyelemből. H j a h a n e m t u d s z u g y m o s o l y o g n i, a h o g y a s z é l f ú, t ü s t é n t n á t h á t k a p s z. Mert ez a cimbora (a királyra mutat) számüzte két leányát s a harmadikat akarhatja ellen megáldotta. Ha követed őt, szükségkép viselned kell sípkámat. S midőn a király korbácsal fenyegeti, arra ugy válaszol hogy: „Az igazság kutya, melynek ölben a helye, ezt ki kell korbácsolni! Majd pár perccel később egy mondásra tanítja a királyt, mely így hangzik:

Figyelj hát komám!
Gazdagabb légy a látszatról
Szólj kevesbet, mint mondhatnál
Kölesön többet végy mint adtál.
Ha örökké gyalogolnál,
Nem volnál jobb a lovadnál.
Higj kevesbet mint tanultál,
Kockát többet húzz, — mint raktál,
Örzd honn a kapufélfát,
S többet nyersz e gazdaságon
Mint Bertók a csikvásáron. — . . .

Hugó, Besnyák Mihály, Harsics János, Jánosy Antal, Öröm József, Gínder István, Horváth Ignác, Sztrilics Gyula, Podhorszky Mihály, Vukasinovics István, Agoston Antal, Popovits István, Horváth György, Alberth József, Csatlós Miksa, Sztipics Béla, Kapetanovics János, Vlaskovics Szecezer, Tyebo Ferenc, Kiegel Antal, Vidákovics Péter, Koch Vince, Paucsek Mihály, Skarica Jenő, Klacsányi Imre, Berkes Alajos, Szakács Sándor, Hesz Fábrián, Szerencs Miklós; — Zority Antal, Schweiger Ferenc, Kaits Svetozár, Fabancsevics Sándor, Popovics Mihály, Piukovics Lázár, Aluics Máttyás, Borovjak József.

Ez évben a tanulók összes száma 271 volt.

A Miszura István-féle alapítvány 50 frtos jutalmában Fazekas Károly és Puternek Gábor részesültek.

A Módrics János-féle alapítvány 25 frtnyi jutalmát Czina Endre és Jankovics József kapták.

1838-ban az első osztályba következő tanulók jártak: Henrich Ernő, Rezsnyai Aurél, Sándor Ferenc, Gergity Máttyás, Nagy Mihály, Graeber József, Diénes Ferenc, Czigliédi Mihály, Tóth Péter, Krause Agoston, Berger Mór, Paucsek Mihály, Hrubí Mihály, Glivics József, Horváth József, Balassi Endre, Gyurkics Márton, László Ferenc, Gyórfy József, Harlakovics Máttyás, Kuluncsics József, Zority Antal, Schlagetter József, Herczog Isidor, Drescher Calisus, Szutrelly Péter, Késmárky József, Rajcsányi Benő, Magossy Ferenc, Vida Benő, Szaghmeister János, Németh Alajos, Schneider Ferenc, Polyák János, Osztronicus István, Kronoszt Márton, Zottományi Sándor, Illics Sándor, H e n g l A d o l f, Fábrián Sándor, Lovrics Antal, Vidákovits Pál, Paupert Flórián, Ratkay Imre, Horváth Vilmos, Mat József, Vargai Mihály, Stagelschmidt József, Slukics Mihály, Tabancsevics Sándor, Schaffer Márton, Grager Gyula, Szabó Pál, Kaics Svetozár, Milánovics Constantin, Ódor Ferenc, Hering Ignác, Jozich Antal, Zsigits Emil, Fehér József, Vucserics Dömötör, Mészáros Imre, Furó Sámuel, Karnász Antal Keller Imre, Osvald Pál; — Köhler Dániel, Pásztor János, Drégely György, Peics Dömötör, Lehman Dániel, Hackstok József.

A tanulók száma ez évben 295 volt.

A Miszura István-féle alapítványból Rehák Károly és Ivánovics György részesültek jutalomban.

A Módrics János-féle alapítványt jutalmait Jerkovics Károly és Czigliédi Mihály kapták.

Kifogyhatatlan a duzzadó jókedvtől, a pusztá rideg igazságokat megarányozza a humor zománcával s életnézeteinek komorságát enyhíti csillogó pajzán játsszi kedélyével, ezek a tulajdonságok becsültetik meg velünk a böles bolondot.

Edmund, Gíster gróf fia a dráma intrikusza nem abból az osztályból való, melyből Sh. többi intrikusai, s e tekintetben ő a maga nemében egyedül áll. Mint törvénytelen fiúnak az udvarnál sok kellemetlensége van, — mellőzik őt, míg bátyját sokkal magasabba, fölébe helyezik. Fáj ez Edmundnak, kikél a társadalom törvényei ellen, mert elkeseredik szíve, ha arra gondol, hogy jövőjében a világban nem vár reá más, mint megvetés, — meg nem érdemelt mellőzés, s megaláztatás . . . Vajjon mi különbség van kettőjük között? kérdi egy monológban Edmund „ha szintugy megütöm a mértéket, szint oly hős lelki vagyok“ . . .

S ez a lélektanilag való megokolása Edmund későbbi tetteinek. Kikel a természet, a világrend ellen, harcolni akar a világgal, az emberiséggel, nem ösmer szépet, jót, nemest, s csak egy van, mi sarkalja: bosszut állani környezetén, s birokra kelní minden természetessel, mindennel, a mi utjába kerül. Ez a lélek-állapot csak kiinduló pontja elhatározásának, a későbbi tettek már elfajultak, azokat már nem a bosszú sugallja, hanem a bírvágy, a rossz indulat. És itt ismét tetőpontjára ért a hős sorsa, melynek már csak egy utja van, a sülyedés lefelé . . . A bosszú sugalta hajlamok elfajulnak, eszközei lealjasulnak, tehát buknia kell, mert az erkölcsi világrend azt követeli.

Bátyjának lesz áldozata, s meg hal, de csak a szinfalak mögött, még pedig azért itt, mert szereplése innen fogva jelentéktelen bűnbe csapott át, — megbűnhődött.

A tragédia egyike a szó szoros értelmében a világirodalom legfenségesebb műveinek. A benne előforduló jelenetek között több van olyan, a mely a mennyire borzasztó, oly annyira

Az 1839-ik évben a következő tanulók vétettek fel az első osztályba: Topál Pál, Herdtlein Károly, Kelemen Gábor, Bogor Béla, Lovrics Antal, Babocs György, Schirmer Ferenc, Karanovics Lyubim, Spiczér Mór, Kerekes László, Fökl József, Basztics Sebestény, Fischler Alajos, K a d e l b u r g e r Sándor; — Güder Antal, Fiertl István, Köröskényi Antal, Budimáczy Máttyás, Marckovics Ferenc, Szulik Károly, Joanovits Péter, Vaics Benő, Schönberger Ferenc, Koronay István, Tóth József, Hászis Péter, Stollár Károly, Nikolics Miklós, Rang József, Oszvald Pál, Lyubánovics István, Köhler Dániel, Lehmann Dániel, Krizsányi Miksa, Augsburgber János, Hackstok József, Sztankovits Simon, Vékony János, Vukálovits Lipót, Osztheimer Máttyás, Folbert Alajos, Herdtlein Endre, Pásztor János, Berhardt Ernő, Stolla János, Kézmárky László, Piukovics Hugó, Paterni Antal, Görhény Alajos Vukalovics Antal, Karnász Dániel, Klimó Kosztelnék János, Nimanszgnusz János, Ferenczy Imre, Struhák János.

A tanulók száma ez évben 301 volt.

A Miszura István-féle alapítvány jutalmaiban Gyórfy József és Topál Pál részesítettek.

A Módrics János-féle alapítványra Milassevics Márton és Lovrics Antal tartottak érdemeseknek.

Az 1840-ik év első osztályu tanulói következők voltak: Tóth Kálmán, S c h i n k ó Károly, Kovács Lajos, Rüll Ferdinánd, Schmidthauer István, Kovácsics Mihály, Schneider Máttyás, Mészáros István, Molnár István, Koller Sándor; — Guzsák Mihály, Kovácsics Simon, Schuster Ferenc, Fesl István, Koller Ferenc, Oláh László, Almásy József, Bende József, Pilinszky Péter, Trencsányi István, Harlikovics Károly, Kazal István, Gualmino Alajos, Cserba János, Mihályi Flórián, Odry Ferenc; — Öröm György, Ivánovics Péter, Rikár Justinus.

Ez évben Baja város nagyrészevel együtt, a gymnasium épülete is leégett és e miatt a következő tanulók részint abba hagyták, részint pedig máshol folytatták tanulmányaikat: Pukkel Pál, Hengl Hugó, Fehér Mihály, Hesz Mihály, Tury István, Treiber József, Karnász Dániel, Szauder Antal, Milasevics Gábor, Cseslár György, Schlagetter Tamás, Zomboráczy József, Kadelburg József, Veisz Mihály, Taug József, Stadler Ferenc, Králik Antal, Ablaka József, Böser Antal, Fridrich Tamás, Koleszár Péter, Stelczér Tamás, Stolla Ferenc, Radoevics Uraskin.

A tanulók összes száma ez évben 306 volt.

fenséges is. A számkivetett 80 éves agg retentő sorsa annyira megráz, megindít bennünket, hogy szinte gyalázatnak tekintjük azt, midőn az erkölcsi világrend annyira felbomlik a gyermeki szeretet, az emberi viszonyok eme kiinduló pontja annyira meglazul, midőn nincs könyörület, nincs szánalom, testvér testvér ellen, leányok atyjok ellen ép úgy küzdenek, mint teszik azt az élet-halál harera induló ellenségek. Fenséges az atya, a szána lomra méltó tisztos ősz agg szertelen haragja, midőn elátokozza két leányát, a roppant súlyos átkok, miket fejökre szór, az emberi indulatnak csak legszélsebb határánál keletkezhetnek.

A szinpad pusztá fenyéért ábrázol, a zivatar elementáris erővel dühöng, villámlik és menydörög, a szél kegyetlenül süvölt, eső csapok s a hideg megveszi az emberi testet. Hozzá járul és képhez a rideg pusztaság, melyen nincs egyebb, mint egy szalma boglya, mely menedéket nyujthat a szánalomra méltó tévelygőknek. Ily időben, hajadon fővel, összekúszált fehér hajjal csekély ruhával jelenik meg a leányai által a kastélyból kizárt király és oly szavakra fakad, melyek versenyt dörögnek a vad fergeteggel, s tultbőmbölik a meny dörgését, a természet szörnyű kitöréseit. Ily állapotban kiáltja az agg a zivatarban:

Fűj szél szakadj meg, fűj dühöng. Vihar
És zápor omoljatok le, míg a tornyot
S a szélvitorlát elsülyeszítitek.

Ti gondolatnál gyorsabb kényűztek,
Kenyűfutói a tölgyhasgató
Menykönek, hamvasszátok el
Ez ősz fejet. Világot rengető
Villám döngesd laposra e kemény
Kerek világot rombold el a
Természet műhelyét, s egyszerre fojts meg
Minden csirát miből a háládatlan
Ember keletkezik

A Mészura István-féle alapítvány jutalmait Kratzl Mihály és Schmidthauer István nyerték el.

A Módrics János-féle alapítványból Egerszeghi Sándor és Mészáros István jutalmaztak.

Említést érdemel azon tény, hogy még az év folyamán felépült a gymnasium úgy, hogy a következő vagyis az 1841. évi tanfolyamot már az új, de még most is fennálló gymnasium épületében nyitották meg.

Az 1841-ik évben az első osztályba a következő tanulók vétettek fel: Lutz Ferdinand, Hujmann József, Erba Odeschalski Livius, Volf János, Milassevics Gábor, Treiber József, Hesz Mihály, Reich Mark, Kardos János, Allspach János, Hertzfeld Sándor, Kocs Alajos, Nagel Ferdinand, Kuluncsics Győző, Kurtz Sándor Várallyai Ferenc, Taug József, Hangya Antal, Jakobey József; — Orosz József, Torma Lajos, Bereth Mátvás, Kadelburg József, Samuel József, Ivánovics Péter, Dallos István, Pándl János, Rác Mihály, Kubinyi Ignác, Telegdy István, Strobentz János, Ursics György, Szemes János, Krstancics György, Kaics János, Kovács Lipót, Csonka Kálmán, Csernyanszky Ferdinand, Brandt József, Karnás János, Schiener Flórián, Brandt Károly, Vörös Benő, Stampfl János, Farkas Sándor, Fridrich Tamás, Schmidt József, Farkas János, Heger József, Bózer Antal, Szutrély Mihály, Elssasser Mihály, Grünvald Ferenc, Skarics Alajos, Stelczer Tamás, Scheidl Benő, Tokalics György, Drescher Ignác, Gardalics Mátvás, Monojlovics Proc, Zsivkovits Simon, Székely Jakab, Deagars Agoston; — Öröm György, Sommer József, Milcsevics József, Vögelein Ferdinand.

A tanulók összes száma e tanévben 240 volt.

A Mészura István-féle alapítvány jutalmait Gaal János és Dienes Ferenc nyerték el.

A Módrics János-féle alapítvány jutalmaiban Hujmann József és Milassevics Gábor részesítettek.

Ez évi értesítők a pécsi lyceum nyomdájában nyomattak.

Az 1842-ik évben az első osztályba a következő tanulók vétettek fel: Szemző János, Gaal Dániel, Torray Sándor, Radány Kálmán, Pásztor Endre, Papik József, Borkits Ferenc, Repka György, Engelder József, Dömötör Ödön, Willinger Ferenc, Németh Alexius, Vilasits Pál, Athanackovic Theodor, Bálint István, Bernhardt Károly; — Ivánovics Juvenus, Majer Károly, Bogdy Mihály, Zrínyi Miklós, Koch Jakab, Marsó János, Preinik József, Borkovits Sándor, Repka Sándor, Stern Adolf,

Plavics György, Hepp János, Székely Ferenc, Vaich János, Kázmér Miksa, Maskál Albert, Gyurikovits István, Kulits József, Brankovits Ferenc, Knezevits János, Fodor József, Petrovics György, Csatlós Ernő, Sommer József; — Schön Károly, Rettesi József, Arnó József, Trszkits Pál, Kreinikker Antal.

A tanulók összes száma ez évben 250 volt.

A Mészura István-féle alapítvány jutalmaiban Schneider Ferenc és Gaal Dániel részesítettek.

A Módrics János-féle alapítvány jutalmait Kratzl Mihály és Gergics Mátvás nyerték el.

Az 1843-dik évben az első osztály tanulói következők voltak: Bermüller Antal, Klem József, Szarvas Gábor a nyelvész, Vény Márton, Ivanovics Pál, Stímac István, Tury Sándor, Marócy József, Gyurikovits István, Székely Ferenc, Heinrich Antal, Kútványszky Sándor, Koncsek Imre, Kulics Ferenc, Reitmann Vince, Vinkovits Antal, Kozmánovics Gyula, Sztrilics Béla, Bauer János, Koller Lipót, Mike Ferenc, Trischler József; — Kölln Mátvás, Schmidt Ferenc, Fuchs Robert, Radánovits György, Türk Jakab, Csida Márton, Pándl Ferenc, Taub József, Szücs István, Arnó József, Preinik Ferenc, Schön Lázár, Matkovics János, Czerni Lajos, Schlagetter Márton, Terszkics Pál, Joanovits György, Latinovics Dániel, Vojnits Győző, Melkay György, Gergely Sándor, Pollermann Ferenc, Kosztelnik Sándor, Király Sándor, Rettesy József, Tor György, Hechtl Ferenc, Boroviák Endre, Antal Endre, Milcsevics György; — Fiala Gyula, Paranoszovits Milos, Kreinikker Antal, Simics Sándor, Jorgovics Lázár.

A tanulók összes száma ez évben 270 volt.

Az 1843-dik év nevezetes lón a benne tett alapítványokról. Alapítványokat tettek: főtisztelendő Markovics Antal ur tisztel. kanonok, al-esperest, és vaskuti lelkész alapítványából a 30 frtos jutalmat Schneider Ferenc, Topál Pál, és Stankovics Simon ugyanezen nemes férfiú, ugyanezen évben tett második alapítványának 20 frtos jutalmát Huymann József, Szemző János, és Bermüller Antal nyerték el.

Alapítványt tett még tudós Vuics Joachim ur, mely alapítványnak jutalmait Osztóics Simon, és Ivánovics Pál nyerték el.

A Mészura István-féle alapítvány jutalmaiban Lovrics Antal és Szarvas Gábor részesítettek.

A Módrics János-féle alapítvány jutalmait pedig Nagl Ferdinand és Torray Sándor kapták.

Az 1844-dik év első osztályu tanulói következők voltak:

Bőgj a hogy bírsz, hullj zápor. tűz okádj,
Tűz, zápor, villám, szél nem leányaim
Titeket én nem vádlok elemek
Kegyetlenséggel. Én nektek soha
Nem adtam országot, nem hittalak
Leányaimnak, nem tartoztak szót fogadni.
Teljék be hát borzasztó kedvetek.
Itt állok rabszolgátokul szegény
Körgyenge megvetett öreg
..... ez gyalázat!

Nem ösmerek megrázóbb jelenetet drámában ennél, nem borzasztóbbat, de fenségesebbet sem. A lélekzet megakad, szívünk hevesebben dobog, s lelkünk az utálat és megvetéssel a leányok iránt és szánsálgással az agg iránt telik el.

Fenséges az ártatlanságnak a borzasztóval való küzdelme, mint az Lear királyban megtörténik.

A megdöztött tehetetlen agg Gloster grófnak a nyomorult Regan szakállát tépdesi, az istentelen Cornwall herceg pedig lábával títi ki szeméit. A bűjos Cordélia, kibem a gyermeki szeretet idealizálódik, kötéllel mulik ki a gyalázatos bérence által. Nem fenséges-e például az a jelenet, midőn Alban herceg fogolylyá teszi ország árulásért Edmundot, a fattyút, s az „arany“ kigyót, Gonerilt, s kesztyűt dob neki, mint zálogot, ha senki sem jönne rábizonyítani az árulás vádját. A hírnök kihirdeti, hogy:

„Ha valaki a seregben, kinek tisztsége vagy rangjavan, be akarja bizonyítani, Edmund állítólagos Glosteri gróf ellen, hogy az több rendbeli hitszegést követett el, jelenjék meg a harmadik harsonaszóra. Ő kész magát védeni.“

Megzendül a harsonaszó, háromszor egymásután, és kün kürtszó felel a harmadikra, megjelenik Edgar álruhában. Rábizonyítja árulását, fondorkodásait.

..... áruló vagy hűtlen isteneid.

Bátyád s apid iránt s fondorkodó
Ezen magas hercegnek élte ellen.
S fejed tetejétől a silány porig,
Melyet lábod tapod
Varangybéka mérgű áruló vagy.
Ha ezt tagadni mernéd, e kar, e kard
És szellememnek legjobb ereje
Szivedre sujtják e szót: hazudsz!

A testvérek megvinnak, s Edmund elesik, meghal saját bátyjának kardjától, kitől csak ezután tudja meg a valót, hogy ő — bátyja! Megkapó jelenet, egyesülése a fenségesnek az igaz győzelmével, a testvéri szeretetnek küzdelme a csalfa árulás megbosszolásával.

A király a dráma végén már-már felépül örjngéseseiből, Cordéliának megható gyermeki szeretete, enyhe bánásmódja időnként vissza adják az ész uralmat az aggnak, — de midőn egyetlen örömét, szívének egyetlen büszkeségét Cordéliát megfojtják, ismét kitör az örület rajta, s borzasztóbban, mint valaha átkozódik ölében a megholt Cordéliával.

„Üvöltsetek, oh üvöltsetek. Ti mind
Köemberek vagytok. Ha nyelv és szemetek
Enyéim volnának, oly zivatart
Indítanék velök, hogy meghasadna
A mennyeinek boltozatja. Ó, oda van
Örökre! Én tudom, ki halt meg, és ki él. Ő
Holt, mint a föld. Egy tükört a dajtok....

Az agg újból megőrül, s pár perccel később, rendkívüli, fájdalommal megszakkadt szíve, meghal. Története, élete be van fejezve.

A tragédia eseményeit itt véget érnek, — a szenvedélyek harcái lezajlanak. Megnyugtató érzés kél szívünkben, a bűnösök elvették bűnhődésüket, az ártatlanok egy jobb világba költöztek el, mert ennyi bűn között élniök nem lehet!

Leich István, Polyakovics Endre, Szemző Mátyás, ifj. Horváth István, Torray István, Athanackovics Lázár, Kunszabó Antal, Veisz Fülöp, Pandl Rezső, Paukovics Gyula, Csizmadia Imre, Nagl Agoston, Devics Simon, Fehrenbach Antal, Podhorszky Pál, Zsubory György, Marchó Ede, Bergmann Ernő, Opancsarovics Endre, Pandl Antal; — Tomics Péter, Eder József, Simics Justin, Albrecht Cornél, Triplonovics János, Veber István, Schiener Jakab, Cerni Lajos, Cserba Ferenc, Pirker Gyula, Taug József, ifj. Nagy József, Triplonovics Péter, Nedelkovits István, Kovacsics György, Novák József, Gsanády János, Céhmaster István, Mátyás Sándor, Federer Ferenc, Dobry Simon, Scheibl Ede, Vidákovics János, Gölöncsér Ferenc, Koch Endre, Leopold János, Soos Sándor, Gaertner Károly, Nikolics Lajos, Rehák Ferenc, Flaisz József, Hegyessy Benő, Schaal Antal, Fialla Gyula, Vojnics Ignác, Antal Endre, Sokcsevics József, Nagy József, Horváth István, Mucina József, Vinkovics István, Weisz József, Stefanovics József; — Arnó Hugó, Iványi Ede.

A tanulók száma ez évben 290-et tett.

Főtisztelendő Markovics Antal ur tiszt. kanonok, al-esperes vaskuti lelkész, ez évben egy újabb alapítványt tett, melynek 20 frtos jutalmait Forray Sándor, Bauer János és Polyakovics Endre nyerték el.

E nemeslelkű férfi alapítványainak jutalaiból még a következő tanulók jutalmaztattak meg: Kulusics Ferencz, Szarvas Gábor, Horváth István, Topál Pál, Toth Kálmán és Hymann J.

Főtisztelendő Nikolics Arkád ur Bácsmegeye, sz. széki úlnök és a bajai n. e. g. lelkész alapítványából 10 frttal Tizedes Mihály jutalmaztattott.

Módrics János alapítványából Stúmac István és Nagl Agoston jutalmaztattak.

Miszura István alapítványában Kois Alajos és Borkics Ferenc részesültek.

Végre Vuics Joachim alapítványából Osztoics Simon és Ivánovics Pál jutalmaztattak.

Politikai hírek.

A közigazdasági kiegyezés tárgyában a magyar kormány most várja az osztrák miniszterium átiratát. Azt hiszik, hogy a kiegyezés főbb kérdései még ezen országgyűlési ciklus alatt lesznek elintézhetőek.

Egyesülés a haza védelmében. Mig Németországban leszavazták a kormány javaslatát, mely katonai célokra pár milliónyi hitelt kért, pedig Angolország kivételével egyetlen európai állam sem dícselkedhetik a tőke oly nagy bizalmával, mint Poroszország, s mig nagy Németországban e miatt a legszenvedélyesebb és legkíméletlenebb pártok folynak, hogy a kormánynak tervei keresztültelére többséget biztosítsanak; addig magyar országgyűlés minden pártja egyesült oly törvényjavaslat megszavazásában, melyet a haza védelme kívánt. E törvényjavaslat a honvédesapatok hadikészleteinek és az első szükségletként felhívandó népfelkeltési csapatok felszerelésének beszerzésére megkívánlató rendkívüli költségek fedezéséről. 1. §. A honvédelmi miniszternek a célra, hogy a honvédesapatok tartalék-hadikészleteit és az első szükségletként felhívandó népfelkeltési csapatok felszerelését megszerezhesse, ezennel 7.460.000 frtnyi rendkívüli hitel engedélyeztetik. 2. §. Ez összeg a honvédelmi tárca 1887. évi átmeneti kiadásánál VI. fejezet 4. cím számolandó el s az 1887. évi állami költségvetésről szóló 1887-ik év . . . törvényeikk 4. §-a értelmében fedezendő. 3. §. E törvény végrehajtásával a honvédelmi és a pénzügyi miniszterek bizatnak meg.

A csehok banknotai. Ismeretes a csehok azon törekvése, hogy a banknotákat dualistikus formájokból ki akarták vettöztetni. Indítványt adtak be az osztrák képviselőházhoz, hogy a bankjegyek több nyelven nyomassanak az eddig használt magyar és német nyelvnél. Az osztrák képviselőház kiegyezési bizottsága azonban elvetette a bankjegyek többszínűségére vonatkozó indítványt s így a csehok újabb fáradozása is dugába dőlt.

Külföld. Mig az európai nagy hatalmasságok legtöbbje lázasan készül háborúra, Anglia jubilál Victoria királynő 50 évi diadémés kormányzata alkalmából és lelkesedéssel készülnek a különféle ünnepélyességekhez. Indiában pedig már meg is indult a jubiláris ünnepélyek. A benszülöttek nem nagy hívei az angol uralkomnak, de azt az elégedetlenség is kénytelenek elismerni, hogy Victoria királynő felszázados uralkodása alatt India sokat élvezte a béke áldásait s gaz aságilag sokat haladt. Az ünnepélyek Indiában fényesek voltak. Bombayban részt vett azokon a hercegi pár, Kalkuttában az alkirály csillogó egyruhában fényes

kísérettel jelent meg a dísz-isteni tiszteleten és, aztán nagyobb kihallgatáson egész hosszú sorát fogadta a tisztelőknek, kik Victoria királynő iránti hódolatuknak adtak kifejezést. A jubiláris ünnepélyeket a királyi kegy sokféle nyilvánulása előzte meg, valóságos rendjeles, tömeges cím adományozás, rabok szabadon bocsátása stb. Ugy Indiában, mint Angliában sok helyeken pénzt gyűjtöttek könyvtárak, középületek, és más hasonló intézmények alapítására.

Németország. Az izgatottságot, mely hetek óta uralkodik Németországban és e héten tetőpontjára hágott, nyugalom váltotta fel. Ma már mindenki foglalkozása után megy, mintha mi sem történt volna. És hogy a szenvedélyek hullámai elsimultak, az ellenzéknek is nagy érdeme van, melynek organumai hirdetik azt, hogy a nép többsége döntött, meg kell hajolni előtte. Németországban minden 100000 lélekre egy képviselő esik. A 397 képviselő háromötöd része septennista, kik a kormány katonai javaslatait elfogadják. A kormánypárt és a socialisták pártja lett tehát erősebb és ezek erősödése, a nemzeti szabadelvű párt rovására történt. Bismark győzött. Most még csak az kívánatos, hogy azon igérete, hogy a katonai javaslatok elfogadása a béke biztosítéka lesz, menjen teljesülésbe.

A német császár a „Reichsanzeiger“-ben megjelent rendelet szerint az országgyűlést (Reichstag) f. évi március hó 3-ik napjára egybehívta.

Városi ügyek.

A külsőség átszervezése iránt a belügyminiszteriumhoz intézett közgyűlési felterjesztés, melynek közlését mult számunkban kilátásba helyeztük, következőket tartalmazza:

Tagadhatlan, hogy a közigazgatás terén alig van valamely feladat, melynek célszerű megoldása oly nehézségekkel járna, mint az: hogy a lakatlan nagy pusztaságban, a várost környező nagy külterületen miképen kelljen a közbiztonságot fenntartani, és miképen lehessen ott a lopást, betörést és egyéb bűnös cselekményt megakadályozni. — A külsőség szervezése iránti intézkedéseket eddig kizárólag maga a hatóság gyakorolta. Így lett nálunk is a károkról felelős örök intézménye behozva és több éven át alkalmazva. Két év előtt azonban a hatóság hódolva azon eszményi áramlatnak, hogy az úgynevezett teletős örök intézménye erkölcsstelen alapon áll, azt megszüntette, és helyébe felelősség nélküli 7 gyalog 4 lovas őrt, és ezek ellenőrzésére nagyobb fizetéssel egy hadnagyot alkalmazott, azon nézetből kiindulva, hogy az így nagyobb javadalmazással ellátott külsőség erkölcsi felelősségének érzetében jól fogja megoldani feladatát. Hogy azonban ezen feltevés öncsalódás vala, annak legcélénkebb bizonyítása a gazdaközönségnek nagy elégedetlensége és zugolódása, mely ezen intézkedést a lehető legrosszabbnak, s az erre fordított kiadást kibótt pénznek tekinti, és helyette inkább a károkról felelős örök intézményéhez kívánna visszatérni, melynek legalább az a jó oldala megvolt, hogy a károsodottak kárpótást nyerhettek, míg a jelen felelősség nélküli öröktől azon hideg odavetett feleletet kapják: hogy hiszen nem állhatnak mindég az illető károsodottnak bírtoka mellett. Minek természetes következménye volt, hogy az öröknek ily laza kötelezettsége mellett sok károsodási eset a hatóságnak tudomására sem jutott, mert annak tudatában, hogy a kárért senki sem felelős, kinek lett volna kedve feljelentés által egyedül gyűlölködést ébreszteni, és magát bosszuállásból származható még nagyobb károsodásnak kitenni? Bármint tartson bárki a felelős örök intézményéről, de az nem mondható erkölcsstelennek, mert hiszen az: hogy a fizetett örök erkölcsi felelősségen felül a meg nem őrzött vagyon kárpótására is kötelezhető, az örök igazság törvényén alapul. Hanem az diskreditálta ezen intézményt, s ezen oldalról támadják meg ellenei is, hogy több helyen (de Baján nem) találkoztak egyes örök, kik tolvajokká és orgazdakká fajultak, minek következtében igen helytelenül maga az intézmény és annak alapja bélyegeztetett erkölcsstelennek. — Ami nem helyes. Mert hiszen ha valamely intézményt egyes közegeknek bűnösségéből akarnánk elkárhóztatni, ugy ezen elvnel fogva sok üdvöset is elkellene törölnünk, mert azoknak is vannak bűnös közegek és szolgái. Amde ha a kárpótással felelős csendőri intézménynél a felemlített bűnös esetek megtörténhettek, ki állhatn. jót azért: hogy ilyenek a hatóság által felelősség nélküli alkalmazott öröknél nem fordulhatnak elő? Hiszen ezek annak tudatában, hogy a kárt ugysem tartoznak megtéríteni, még bátrabban és sokkal könnyebben adhatják magukat arra: hogy az örökösükre bizott tárgyakat önmaguk ellopják, vagy mások által egyetértéssel ellopassák. Mig ellenkezőleg, ha a károkat feltétlenül megtéríteni tartoznak, ez már maga korlátozza őket abban,

hogy ily cselekményre ingeret érezzenek. Egyébiránt a közbirtokosság nem tekinti a felelős örök intézményét sem magába véve minden bajok panacájának, nem bízik abban vakon, és nem viselkedik hozzá oly feltétlen bizalommal, hogy annak rendszeresítése minden ellenőrködést feleslegessé tenne. Az ellenőrködés itt is szükséges. Sőt a közbirtokosság erre felelőket a főszűrt. Hanem éppen az ellenőrködés kérdése az, ami helyes megoldásra vár. Évtizedek tapasztalatai után bizvást mondhatjuk, miszerint kétség-telen tény az: hogy a hatóság külterületeken a közbirtokosság tekintetében intézkedéseit ellenőrizni nem képes, de az töle nem is várható. Mert szólunk a dologhoz közelebb. A közbirtokoságnak fenntartása külső és belső területen a rendőrkapitányság köréhez tartozott és tartozik. A belső területen a városban az ellenőrködést könnyen gyakorolhatja gyakorolja is személyesen, és az ellenőrködhetés közléseinek és könnyűségének tudata már magában véve rendben tarthatja a közbirtokosság belőreit. De miként áll a dolog a külterületekkel? Kívánható-e az, vagy tetten-e valaha egyik rendőrkapitány is, hogy az örök és ezek élére állított vezető főör ellenőrzése végett a külhatárt tuskón-bokron keresztül személyesen bejárta? Ha pedig ezt nem teheti, és nem is teszi, úgy hallgassunk arról, hogy a külterületeken az örök feletti ellenőrködést gyakorolni a hatóság képes. A képzelt szárnyain magas repülő ideálisták ennek ellenkezőjét vitathatják ugyan, de voltaképpen maguk sem hiszik.

A közbirtokosság azon meggyőződésének ad kifejezést, hogy a szóban forgó ellenőrködést egyedül az érdekelt birtokos közönség gyakorolhatja sikeresen az önmaga által, illetőleg befolyásával olya állított örökkel, mert hiszen a külterületen ki fordul meg legtöbbször, mint maga a birtokos közönség tagjai, kik midőn ott saját dolgaikban járnak, egyszersmind láthatják és látják is, hogy az örök miképpen teljesíti kötelezségüket és mivel a birtokos közönség küldöttjeivel folytonos contractusban fognak állani, a hanyag ör elmozdítását azonnal eszközölhetik. A személy és vagyon feletti gondoskodás kérdése tehát leghelyesebben úgy lenne megoldható, ha ez a hatóság és birtokos közönség között megosztatnék, jelesen az örök megválasztása és azok feletti ellenőrködés engedtetnék át egészen az érdekelt birtokos közönségnek, mely a felfogadandó öröket közelebből ismerve, azok megválasztásánál a leghelyesebben járhat el, a hatóság pedig mindezek felett a felügyeletet gyakorolná. Ez által a hatósági jogok csorbulást nem szenvednének, mert valamint hatósági felügyelet alatt az örök feletti ellenőrzéssel egy felelősség nélküli örözvetőt lehet megbízni, annál nagyobb megnyugvással bízhatja meg a hatóság azzal az érdekelt közbirtokossággal.

Ezek szerint a közbirtokosság nem kívánja visszaállítani az előbbi hatóságilag rendezett és egyedül hatóságilag ellenőrzött felelős örségi intézményt, mert ha bár Baján annak tagjai tolvaj-ság és orgazdaság bűnébe nem keveredtek is, de a gyenge, ugy-szólván semmiféle hatósági ellenőrködés mellett a külbirtokokat még sem jól őrizték meg, mert nem annyira a károk megakadályozásával, mint hivatalos színezett működésük örve alatt inkább a bűnösök felkutatásával és egyeseken néha ártatlanul elkövetett kegyetlen basázkodással foglalkoztak. Még kevésbé óhajta a birtokos közönség az állami idegenszerű és drága csendőri intézménynek behozatalát, mely a közönséggel szemben más nehezen hozzáférhető katonai szervezeti felsőbbesség alatt áll, mely a va-gyon megőrzésre nézve semmiféle garantált nem nyújt. Ezekről úgy van meggyőződve a birtokos közönség, hogy ezek életre valóságát ott dicsőítik, hol ezen intézményt kinőveiseiben közelebből ott ismerik, ellenben ott, hol már behoztattak, dicsőítésekről mélyen hallgat a krónika, s egyáltalán a sajtó, mint a közélet nyilvános organuma, szinte említetlenül hagyja őket. A birtokos közönség a közbirtokosság tekintetében legtöbbet bízik önmagában és saját intézkedéseiben. Ennélfogva külhatáron a személy és vagyon biztonság megvédését saját ellenőrködése mellett önmaga által választott elégséges számú örökre kívánja bízni, kiknek kö-telmei és felelősségei hatósági felügyelet alatt kötendő magán jel-légű egységessen alapuló, szerződés által fognak szabályoztatni.

A bizottság közgyűlés tehát arra kéri a belügyminisztert, hogy a közbirtokosság óhajának engedve, a külörség a felelősség elvén, alapján szerveztesse. (Mi sokkal többször elmondott már véleményünket e tárgyban, semhogy a közönség ismétlésekkel fárasztani akarnók; — de ámha felment is a memorandum; vi-gyázzunk, hogy úgy ne járjon mint legközelebb már egy más emlékirat járt, melyben úgy felhujták homli nevétség dolgokat, mint egy szappanbuborékot, mely midőn a józan megfontolás szele érte elpattant és annak kezére csöppent, ki felfujta azt. Szerk.)

Megalakult a járványbizottság. A közegészségügyi bizott-ság constatálta, hogy a törvényhatóság területén veszélyes járvá-nyok uralkodnak (himlő, vörheny) és azért a közegészségügy

rendezéséről szóló törvény 164. §. értelmében járvány-bizottsággá alakult. Mint ilyen intézkedett a járvány terjedésének meggátlása céljából szükséges gyógy- és óveljárás pontos foganatosítása iránt. Bezáratta egy havi időtartamra a gyermekmenhelyeket és miután a kórházak a megbetegülteket befogadására elégségeseknek nem bizonyultak, két külön kórházat szereltetett fel, a kellő ápolási személyzet előállításáról és orvosi segélynyújtásról gondoskodott.

Különfélék.

Uj ügyvéd. Dr. Lemberger Ármin, köztisztviselőben és becsülésben álló Dr. Lemberger Henrik gyakorló orvos szép kép-zettségi fia, Baján, ügyvédi irodát nyitott.

A főgymnáziumi ifjúság hangversenye. Midőn a főgymn. segélyző-egyletnek mult szombaton sikerült s rokonszenves látó-gatásnak örvendett hangversenyéről röviden jelentést kívánunk tenni, visszhangzik lelkünkben Mendelsohn klasszikus dalának elegiái refrainje: »Oh mily korán elhangzott az ének, és lett ta-vaszból zord téli idő...« Valóban az ifjúkor semmihez sem hasonlítható találobban, mint a kellemes tavaszhoz, melyben viruló élet és frissesség az értelem gazdagon áradó bubájával önti el a ter-mészet ölen merengőt, — s most midőn elmúlt álomnak tűnik fel az egész, tündér álomnak — oly szép és kedves volt le-folyása.

Már hetekkel előbb élénk rokonszenv és meleg érdeklődés mutatkozott a társadalmi élet körében s estve zsufolásig megtelt a Bárány nagyterme; az édes szülők kíváncsisággal, gyermekeik nyugtalan izgatottsággal jelentek meg, mert ez az ó napok volt.

Pont nyolcad félkor megszólalt a rendezői csezenyű, s felgördült a függöny. A főgymn. ifj usági énekkar Bene Gyula énektanár vezetése alatt Thern »Dalúnnep« című remek dalával nyitotta meg a hangversenyt. A közönség rokonszenves nyilatkozatokkal fogadta az ifjúság összhangzó éneklét Majd Weber István főgymn. tanár jelent meg s bensőséggel, és precisióval adta elő Császka György szepesi püspöknek aján-lott saját szerzeményű rhapsódiáját. Azután Berger Lajos VII. oszt. tanuló szavalta Arany Jánosnak »Both bajnok özevgye« című költeményét.* A hunyadi »ballada-kör« e gyöngye, melyben a nagy Hunyadi Jánosnak anyja özvegyi gyászában kes-sérgő hangon panaszoja el gyermekeinek, hogy atyjok a csatá-ban elesett, a rokonok elfoglalták birtokait, s most gyermekeinek az árvaság, neki a szomorú özvegyiség kenyerre jutott osztályrész-ül: a hallgatóságban nem egy édes anyának lágyította meg gyöngéden érző szívét. Negyedik szám alatt a bergamói szármá-zású Donizettinek, a Borgia Lucrezia, Lamermóri Lucia hírneves szerzőjének Belizár című opera részlete került előadásra Berger Bertak. a és Weber István tanár által. A kis-asszony kedves szeretettel méltósága, izléses gazdag öltözéke, a művészi hangszer kezelésében közelismerésnek örvendő szorgalma és szép tehetsége, úgy Weber tanár kiváló zenei műveltség-éről ismert jó hírneve kellemes élvezettel kecsegtette a figyel-mes és műtört közönséget. S valóban a melodikus, eleven, erő-teljes műnek andantéját oly szép kifejezéssel, a thema variatíót oly megragadó hűséggel, az induló anyai erővel és hévvel, a befejező prestissimót oly könnyűséggel, s általában az egészet oly összhangzó gyakoroltsággal adták elő 2 zongorán, hogy a közön-ség meleg, rokonszenves elismeréssel kísérte a mű életet keltő előadást. Mendelsohnnak »Ó szi dal« 8 tanuló által énekelve kedves benyomást keltett, s a betanításnál fáradszorgalom és ügyességéről tett tanúságot.

A német romantikus zene megteremtőjének, Weber Károlynak 79. sz. concertje képezte a hangverseny programjának klasszikus részét. A mérész eredetiség, mely érzés, egyszerűség és igazság, mely Weber ezen művét jellemzi, hű értelmezőt nyert W is n i o v s z k y Janka kisasszonyban; mintha csak szellemi rokonságba lépett volna a szerzővel, oly megnyerő volt a csin, kellem és ked-vesség, mely egész megjelenését jellemezte. A közönség rokonszenvesen fogadta a kisasszonyt, kinek technikai ügyességét már a megelőző évekből ismerte. A helyes felfogás, a kifejezés tisztasága, az előadás szabotossága, egyöntetűsége, és a haladás, melyet korábbi fellépése óta tett, meleg elismerést szereztek számára. A program 8. pontjában városunk szülötte, dr. Horváth Akos, művészi éneklével ragadta el a közönséget. E kedves földünk szép bariton hangjával, mely alsó registerceiben az erőteljességet, a felső

* Hunyadi János Buthi/ Voyk (Fóth Bajnok) és Morzsinay Erzsébet fia; János még gyermek volt, midőn atyját elvesztette s negyed magával elarvult. — Zsigmond király 1409-ben ajándékozta meg János atyját Hunyad helységével, a honnét a család neve származik.

regióiban a művészi pianókat hatással tudja érvényre juttatni a L a h o r király recitativájába annyi erőt és dallamosságot tudott bevinni, az andantében a király szerelmét, Zita iránt annyi bensőséggel tudta jellemezni, hogy a közönség szünni nem akaró tapsban tört ki, a melyre azután még egy szép népdalt hallottunk. W i s n i o v s z k y Janka k. a. kellemes könnyűséggel játszott a mindkettőhöz a kíséretet. Bármily változatos, bármily tetszetős volt is a program 8 első száma, a tetszés és rokonszenv mégis talált okot a fokozásra a kis P e s c h k e Oszkár II. oszt. tanuló szaválásánál. A csinosan fodorított szőke haj, a bátor, öntudatos, mégis szerény megjelenés, Gyulay Pál meséjének eleven, üde cré-tisége, az előadás könnyűsége ellenállhatatlan tetszést csalt ki a közönségből.

A hangversenyt Huber K. indulója zárta be, jól sikerült előadásban a F o g y m n. é n e k k a r által. Az egészből az ifjúság szép törekvése és igyekezetéről, s derék tanáraik, különösen igazgatójuk rokonszenves buzgalmaról szeretünk meggyőződséget.

Az előadást tánc követte, mely szokatlanul virágos jó kedvben reggelig tartott.

Magára a hangverseny finansialis eredményére nézve fogym-náziumunk igazgatójától, főtiszt, Szenczy Győzötől a következő nyilvános számolást vettük:

„A bajai főgymnáziumi segélyező-egyesület javára f. hó 19-én a Bárány vendéglőben rendezett hangverseny bevétele és kiadásáról. Bevétel: Jegyekből befolyt 463 frt 50 kr. Fellülizetésekből 157 frt 40 kr. A tanuló ifjúság jelvényének és udvariassági tényének címén 32 frt 50 kr. Összes bevétel 643 frt 40 kr. Kiadási összeg 187 frt 38 kr. Tiszta jövedelem 456 frt 2 kr. Mely összeg a bajai takarékpénztárban elhelyeztetvén, az alapítókéhez csatoltattok.

Fellülizetésekké a következő urak és urnők voltak kegyesek az egyet alapítókéjét gyarapítani: méltóságos Bende Imre borszercebányai r. k. püspök 10 frt, borsódi és katynári Latinovics János uraság 20 frt, ngos Czirfusz Ferencz tanfelügyelő 2 frt, Supka Jeromos zirczi apát 10 frt, tekintetes Tury Mátyas 2 frt, Ertl János 3 frt, Saad Henrik 2 frt, dr. Bartsch Samu 3 frt, dr. Nikolsburger Károly 3 frt, dr. szentiványi Ivánovics Pál 5 frt, ngos. Berényi Dániel apát-plebános 2 frt, Drescher Ede polgármester 3 frt, Jankovich Aladár 3 frt, Michits István 4 frt, Reich Gyula 2 frt, Bodrogi Gyula 2 frt, borsódi Latinovics Gyula 3 frt, Berger Zsigmond 6 frt, Berger Berta k. a. 4 frt, bajai kereskedelmi-és iparbank 10 frt, dr. Platz Bonifác 5 frt, Herzfeld Samu 3 frt, dr. Gaal Ernő 2 frt, Reich Bernáth 2 frt, Perlaki Sándor 2 frt, Fölker Gusztáv 5 frt, Lemberger Ernő 2 frt, N. N. 5 frt, borsódi Latinovics Gabor prépost országgyűlési képviselő 10 frt, Rózsa János, Bernhardt Ernő, Stern Vilmos, Haimann Mór, Boschán Armin, Ujhelyi Gézáné, M. K. tek. Müllender Tivadar, Felsmann József, Drescher Rezső, szentiványi dr. Ivánovics Iván Pollermann Bertalan, Bittermann Károly, Goldschmied Mór. N. N., B. R., pacseri Poeschay Odrý Berta, Pilger Nándor, özv. Matkovicová, Agh Timót 1-1 frt, Weitzentfeld Antal 30 kr, Landau Lázár 50 kr. Matuseknek Antal 40 kr, egyes tanulóktól 1 frt 20 kr. Fogadták a kegyes adakozók szíves adományaikért az intézeti igazgatóság hála köszönetét.”

A hadi láрма és a pénzpiac. Híszékeny emberek lelketlen emberek lármajának fellültek. Így volt nem csak a tőzsde, mely az elvonult első vihar után most már nyugodtabb, hanem az ország több pénzintézeténél, különösen felső Magyarországon, a betevők betéteik visszafizetését követelték. De mert látták, hogy a rémbireknek édjia mi volt, most biztosabbnak tudják pénzeiket ott, hol azzal hűen sáfárkodnak, mint otthon.

A közlekedési miniszter utasította a törvényhatóságokat, hogy a közmunkaváltási árak megállapítására vonatkozó határozatokat, mint a közönséget közelről érdeklőket, még akkor is nyilvánosan hirdetessék ki, ha a váltáságrakban változtatás nem történt.

Négy kéményseprői kerület lesz március hó 1-től Baján. E kerületekben seprésre jogosultak Gibicen és Rattmanon kívül Frankenberger Győző és Brigli Lajos. Frankenberger és Brigli most nyertek iparjogositványt.

A f. hó 22-én megtartott farsangi-estély minden várakozáson felül sikerült. Még most is zsong a fülemben a mi kedves Gabornak büvös-bájos zenéje. Még most is kényez a szemem, hogy ennek a szép mulatságnak is volt vége. A szívem: no a szívem, az meg szegény csodultul van tele ámulattal, szerelemmel; ugy hogy azt se tudja hányadán van önmagával. Istenem, mily szépek azok a táncotl felhevülő alakok! Azokon az arcokon annyi legkésedés és igazság, annyi baj és varázs áll amennyi ellen még a legblaszirtabb aglegény is hiába keres ellentállást és hiába veszi elő a »józan ész kritikáját«, hogy Kant-szerű bölcselkedéssel mentegesse, takargassa vele a késő fellángolását. Viharzik minden. Megszólal a zene, és rohan a hang. Utjában mindent felkavarva: a főt, a szívet egyaránt. Néha ugy zokog, mintha azokat siraítná, kiket árjával eltemet, néha ugy felkacag, mintha azokat gunyolná, kik varázserényének dacolni akarnak, néha meg oly édesdeden göcsélik, mint a hogy a csecsemő felnevet a nagyapó csetentgetésén. És mintha egy tündérvilágba ragadott volna a zene búbájos árja: aranyos pillangók, tündérek, villik, habléányok, vértezett amazonok, a világ minden nemzetének szemenszedettjei. és a századok csodálta költők remekeinek örök-szép alakjai lejtének tova a

tarka lovagok karjain párosan. A szemek sötétjén felvillan valami delejes ragyogás, mely mindig erősebb és mindjobban terjed tova, míg végre valóságos éjszakai fénynyé nővi ki magát a villanszerű áradat, villámszerű fényugár. É látvány, ez érezt, valóban tündéri, valóban megfoghatatlan, leírhatatlan. A szemeken, az arcokon, mindenütt ott van e szemképrázatos fény, és a hova hat, ott virág fakad: az öröm, a remény, egy új élet virágai, melyek bódító, mámorító illatot lehellnek és szilajabb vérkeringést öntenek az erekbe. Kacagás, mosoly, az örömjönogs jaj-jaj-jajai töltik be a balzsamos levegőt és csak itt-ott hangzik fel egy-egy szent érzelmet bucsuztató sóhaj fájdalom s felszisszenése: mert nem lehetne ez örökkön így! Epedőbb fájdalom, édesebb vágy, mint a milyet a szerelmes gerle zokogása sir, lopózik a szívbe és érzeteink önkénytelen emlékezésünkre hozzák: a párja féskén feltékenyen virrasztó fülemile büvös csattogását. Itt ül egy szőke tündér, mellette epedő lovagja. Ajkaiak lezárva és szemök mégis oly beszédesen csveg. Amott egy kacagó villi ingerkedik egy bátoratlan legénykével. Itt egy vértezett amazon mellett délcég hadfi áll hadi lábón. Élet-halál harcra készen. Ott egy férfi, azaz hogy nem is férfi, hanem ifju, mert Tündérországbán örök-ifjúság él — el-el mclázva, hidegen horjda körül bogár szemét és nem veszi észre azt a biztató sugárt, melyet amonnan egy csillagpár feléje lövell. Amott egy pompás fő, szabályos arc, villogó éj-sötét szemekkel, ragyogó kedély, melyet finom mosoly ábrázol. Igazán eszményi kép. Mindenféle jut egy lebilincselő pillantása, csak a karjára simuló alakkal látszik kevésbé foglalkozni, mintha mondaná, hogy most más gyönyörködjék látásomon; pedig ez oly édesdeden, oly gyermekded bizalommal tekint fel reá. Ott három csodálatos alak. Nem villagó szemök, nem hívó a tartásuk, se öltözötük. Szerény az egyik mint az ibolya és talán mindenben hasonlít is hozzá. Ékes a másik, mint gyöngyvirág és csengő szavu a harmadik, mint a csilingelő kis harangnak, az igaz hívót áhítatra szólító hangja. És eljött a költő szelleme is és megnépesíté a szép vígadalma: eszményei testet öltének és az aranyos finom Ruzsik és Hankák és a bájós Pierette-k és Brunhildák tündéri tanca kelnek. És eljött Clio és a legszebbre lenge rokokkó és a csábos Kleopátra jelmezét ölté. És eljött a béke istenasszonya is, és olajágával közénk inté a legszebb oláh menyecske, és olyan szép szerb leánykakat és kétről pattant markatányosnékat, a melyeknek látásán minden nemzeti ségi viszály zsvajva és Sybarita vagy Szittyia egyaránt néma áhítattal imádatra omlik le. És ujra meg ujra felhangzik az örömriválás és ujra meg ujra feldobban a szív, elhallgat az elme, rázendül anóta, perdül a tánc, miig a késő hajnal hasadása nem rázott fel almaimból, amikor is nehéz léptekkel bandukoltam haza felé. Soká nem tudtam aludni. Soká nem tudtam egyáltalán hogy ébren vagyok-e vagy álmodom. És az a sok szép, ami a fejben és szíven rajzik, nem-e pusztán tündéri álom csupán! Midőn felcsendült fülemben az a hatalmas zöndítés, mellyel a szertartás-mester jelzé az egyes productiókat; és eszembe jutott az elefánt, melyet az ügyes cirkusz-direktor annyi elméséggel mutatott be; és eszembe jutott a zsoldos leventék daliás csapata (Landsknechte) mely szemképrázatos fényvel vonult dobergs és harci dalok közt a terem egyik zugában felütött díszes sátorba áldomásra; midőn eszembe jutott az állatok azon gyönyörű négyes kara, melyet előbb annyi vásári csinált-pathosall emondott és zajos kacagással többször felbeszakított bemutatásokban dicsért el szeméyentk és aztán annyi zenéigazgatói hőborttal dirigált, — a bizarr öltözkéző impressario, és melyet annyi precisióval danoztak el az álarc alá bujtatott igazán szép hangu énekesek; és eszembe jutott a cseh-trombitások egetverő zsvajva és a kéményseprők és szakácsok és a hó és — — — mit tudom én mi minden, a mi hallomásom szerint a »farsangi estélyene« volt; akkor egy pillanatra ugryetszék nekem, mintha mégis nemcsak álmodtam, de álltem volna azt az éjszakát — amilyent még nem étem, és melyet ha még oly soká éljek is, tudom, hogy soh'sem felejteném el.

Hogy e mulatsághoz pénz is kellett, azt a papákon meg a férjeiken kívül a rendezőség is tudja; mert hát befolyt 553 frt 95 kr, kiadott 251 frt 90 kr, tiszta jövedelem maradt 202 frt 5 krajcár.

Fellülizetni kegyeskedtek: Flórián István 50 kr, Deutsch Mátyas 1 frt 80 kr, Stájer Kálmán 40 kr, Scherer Antal 40 kr, Reich Bernát 1 frt, Szency Győző 3 frt, Hunyadi Antal 3 frt 80 kr, Tury Mátyas 2 frt, Schön Antal 50 kr, Latinovics János ügyvéd 3 frt 50 kr, Geiringer Adolf 60 kr, Schwalm József 1 frt 50 kr, Schwalm József 1 frt. Csuhás Ferenc 1 frt 50 kr. Dr. Ivánovics Pál 1 frt 50 kr, Berényi Daniel 1 frt 50 kr, N. N. 50 krajcár, Drescher Gyula 1 forint 65 krajcár, Herzfeld Győző 50 kr, Ertl János 2 frt, N. N. 50 kr, Latinovics Gyula 2 frt. Freidich Janos 2 frt, Strausz Mór 1 frt, Tury József 3 frt, Schuetzer Ferencz 1 frt, Dr. Nikolsburger Károly 2 frt, Athanaszovits Lázó 5 frt, a zsoldosok játékából 2 frt 20 kr, Nitschner Janka k. a. gyűjteménye 4 frt 20 kr,

a jelmez siphkért befolyt 29 forint 55 krajcár, Bokor Lujza virág-árosnő eladása 5 ft 70 kr.

Fogadják a nemeskeblű adakozók a rendezőség általam is nyilvánított kért melegen átérezett köszönetét.

A kereskedelmi és iparbank, városunk ezen jelesen vezetett pénztintézetbe ma tartja közgyűlését. Évi jelentéséből és zárszámadásából kiemeljük, hogy pénztári forgalma 11 millió ft volt; hogy a múlt év 20179 ft haszonnal zárott, melyből az igazgatóság az alapszabályszerinti 10 százalékon kívül a tartalékalapot rendkívüli dotációban óhajtja részesíteni. Ambár az intézetnek részvénytőkéje 120000 ft, elég nagy összeg, hogy a betevők érdekei biztosítva legyenek és netán az intézetet érhető rendkívüli veszteségek fedezetet birjanak. Helyeselhető az igazgatóság javaslata, melylyel a tartalékalapot növelni célozza, mert míg egyrészt ez által a részvényesek tőkéjét biztosítja minden eshetőség ellen, másrészt emeli az intézet iránti általános bizalmat.

Meddig tart azon törvényhatósági bizottsági tagoknak megbízási ideje, kik 1885-ben, 1886. és a későbbi években választottak? Ezen kérdést számosakat foglalkoztat, kik a közügyek iránt érdeklődnek, mert sem a törvényhatóságokról szóló törvényjavaslat, sem a ministeri rendelet ez iránt biztos támpontot nem nyújt. 1890-ben általános népszámlálás lesz. Miután pedig az említett törvény indokolása szerint a törvény azon rendelkezése, hogy a bizottsági tagok tíz évre választatnak, csak is a legközelebbi népszámlálást követő évben léptethetik célszerűen életbe, az addig eszközölt választások 1891-ben érvényüket fogják veszteni és minden bizottsági tag helye kivétel nélkül új választás útján lesz betöltendő.

Még sem lesz egyharmad háború. A honvédelmi ministerium a ruházati szükséglet beszerzésére verseny-tárgyalást hirdetett. A határidő, mely alatt azoknak elkészülni és a katonai főruhátárba beszállítani kell, június hó végére van megállapítva. Tehát még sem lesz egyharmad háború. A mi azonban a háborús hírek között örömré is okot szolgáltat, az, hogy a honvédelmi minister hajlandó a ruházati szükségletet a hazai kispár útján beszerezni! Maga a rendelet mely a budapesti kereskedelmi és iparkamara elnökségétől a bajai ipartestületnek is az iparos körökben leendő legmesszebbmenő közlés végett beküldetett: szöszereint így hangzik:

„A népfelkelési felszerelés rendkívüli nagyobb szükségletének beszerzése terjedelmesebb és gyors intézkedéseket igényelvén — erre a mint a képviselőház pénzügyi bizottságában is kijelentettem, mindenen előtt a hazai gyártmányokból és hazai munkáerővel dolgoztatni szerződött rendes vállalkozói mellett a hazai kis ipart a rövid időhöz képest kifejtendő szállítási képessége mérvében lehetőleg tág körben igénybe venni óhajtom, csak az ily módon a kellő időben nem biztosítható szükségletek más forrásokból való beszerzésére terjeszkedem. E végre felhívom az elnökséget: hogy a hatáskörének területén szállításokra vállalkozni óhajtó iparosokat felszólítsa, mennyiben és mily mérvben hajlandó a ruházati és felszerelési szükségletek szállítására akként ajánlkozni, hogy az általuk elvállalendő szállításokat folyó évi június hó végéig teljesen befejezhessék, illetőleg Budapesten a központi főruhátárba beszállíthatassák. A szállítások az egyes ruha vagy ruházati és felszerelési cikkekre rendszeresített nemű anyagokból, a szabályszerű alakban, a minták szerint teljesen egyenlően készítve szállítandók, melyek erre való tekintettel csak szakértő bizottsági vizsgálat mellett kifogástalanul talált minőségben fogadtatnak el — és az alább felsorolt cikkekből állanak.

B ő r n e m ü e k k e: Bakkancsok, gyalogsági derékszíjak és szurony hüvelytáskák, puska-köppeny- és nadrág-szíjak, kardkötők, kardmarkolat-szíjak, lovassági töltény-táskák, lovassági máltatáskák, lovassági derék-szíjak, nyeregtagarók, felső és alsó hevederek, kengyel-szíjak, szügy szerszámok, kantár esikő fék szarvak, börtökfő fekek, patkó táskák, málla-szíjak, kötegekben, tábori főzőedény-szíjak gyalogsági és lovassági.

P o s z t ó n e m ü e k k e: Gyalogsági és lovassági köppenyek, gyalogsági és lovassági sötétkék posztó zubbonyok, tábori sapkák, világos kék posztó nadrágok. Ezen cikkeket szállítására az ajánlatok akként előterjesztendő, hogy azokból a május és június havakban beszolgáltatandó mennyiségek darab (pár) szerint és szállítási árral határozottan kifejezendő. Mint hogy a szállításban a vidéki kis ipart kívánván részesíteni, óhajtom, egyes iparosoktól megfelelő biztosíték alapján, egyes cikkekre, kisebb mennyiségű ajánlatokat is elfogadok, de azoknak legalább 100 darabra vagy párba kell terjedni, s az ajánlatokhoz képest, a munka kiadása a szükséglet mennyiség erejéig, fog az egységek közt aránylag kiosztani. A szállítandó cikke anyagának és készítésének megismeretése végett az összes honvéd állomások zászlóalj és huszár ezredek parancsnokait utasítottam, hogy a tudakozó iparosoknak

a felsorolt cikkeket a raktárakban megmutassák, nehogy azonban e végből a honvéd közegek szolgálatukban zavartassanak, e végre a napnak bizonyos óráit meghatározzák. A bórneműek szállítása tekintetéből még közlendőnek tartom, hogy a szerződött vállalkozó Budapesten (Bernfeld Mór VIII. kerület József-utca 45. szám) kötelezve van, saját kiszabott anyagából a varratást a szerződésben megállapított munka árak mellett az ország iparosaival készíttetni, a mennyiben tehát egyes iparosok anyag hiányában csak a varrást óhajtának vállalkozni, ahhoz való jelentkezésre utasítandók, a ki velük a munkát és készítési feltételeket közlendő. A z a j á n l a t o k folyó évi március hó 20-ig mulhatlanul közvetlen hozzám vagyis a m. kir. honvédelmi ministeriumhoz intézve előterjesztendő, hogy a szállítványok kiadása és felosztása iránt kellő időben intézkedhessem.”

Még egyszer és talán utoljára a lutheránus egyház germainizálása.

„Tek. szerkesztő ur! Azon a „Bajai közöny“ nyilváltterében megjelenő, valóban ép oly neveltséges mint valótlanúsgoktól hemzsego és egyházunk tekintélyt sértő közleményekre vonatkozóan, melyek eklezsiánkat úgy állítják a magyar állameszmével szemben, mintha e kettő egymással a legélesebb antagonismusban lenne; kötelességünknek tartjuk kijelenteni azt, a mit különben minden művelt ember is tud: hogy vallásfelekezettünk, mint ilyen, ha ugyan erről szó lehet (mi legalább erről egy szót sem szözlünk. Szerk.) legalább is oly magyar, mint bármely más bevett vagy tört felekezet e hazában; vallási szertartásaink és szokásaink pedig olyanok, hogy semmilyen vallásfelekezet sem képes és nincs hivatva inkább és nagyobb szolgálatokat tenni a nemzeti állameszmének, mint éppen a mi felekezettünk; mivel ritualénk élő nyelven lévén irva, míhelyt ez élő nyelvet, nemzetivel cseréljük fel, pedig ezt okkal móddal, minden joggal és minden tekezeti tekintetek sérelme nélkül tehetjük, már a nemzeti állameszme hívévé tevének egy roppant közületet, egy fontos művelődési faktort, egyházunkat. Bees lapja azon állaspontjával tehát, hogy egyházunknak ezen irányban is missióját felismernie, teljesítenie kellene, különösen pedig nyomatékosan hangoztatott azon óhajával, hogy hitközségünknek a hitközség és iskolaszék vezetése és belső szervezete tekintetében tapasztalt germanizatorius irányától, nem csak kívánatos és ildomos, de most már szükséges és kötelességszerű volna eltérnie; mi is és pedig bizavt merjük mondani, hogy hitközségünk jelentékeny többsége tökéletesen egyetértünk és csak örömlünknek és köszönetünknek adunk kifejezést azért, hogy t. szerkesztő ur e körülményekre fordítá b. figyelmét. Örömlünknek és köszönetünknek adunk ezért kifejezést azon okból is, mert hisszük és reméljük (adja Isten! Szerk.) hogy felszólalása folytán, azon bár minden tiszteleltre méltó, de nyilvános ügyek vezetéséhez nem értő, plane az egyház községből eltávozott és így abba beavatkozni nem is illetékes egyének helyett; kik ma vannak egyházi ügyeink élén; a hitközség és az iskolaszék vezetését és belső szervezetének igazgatását végre olyanok lesznek kegyesek elvállalni; kik állásuknak bent és kifelé sulyt és tekintélyt fognak kölcsönözni, és kik megfogják tudni mutatni azt is: hogy egyház és állan nem csak nem állnak antagonismusban egymással, de hogy mindegyiknek a másik nagyra növelésében kötelességei vannak. (Brávo! Szerk.) Maradtam stb. stb. Több lutheranus.

A bajai ipartestület évi jelentését vettük ki 1886. évről. E jelentés szerint bevétel: a) Pénztári maradvány 1885. évről 373 ft 32 kr. b) 1886. évben tartott táncvigalmon befolyt tiszta jövedelem 69 ft 12 kr. c) 1886. évben beiratási és tagdíj fejében bevételezett összeg 782 ft 54 kr. d) Takarékpénztárban elhelyezett összegek után gyümölcsözött kamat 29 ft 42 kr, összesen tehát 1254 ft 40 kr. Kiadás: 699 ft 75 kr. Levonva a kiadást maradt 1886. év végéig 554 ft 65 kr. Az összes vagyon kimutatása: Vagyon: Pénztári maradvány 1886. évről 554 ft 65 kr. Hátralékos tagdíjak 1886. évről 1705 ft 20 kr. Összes vagyon 2269 ft 85 kr.

(Nem hagyhatjuk rosszaló megjegyzésnélkül azt, hogy a testületnek tagjai olyannyira hátralékban maradnak tagdíjbefizetési kötelezettségeik teljesítésében és hogy az elnökség egyáltalán túri az ily nagymérvű elmaradást; mert végre is nagyon problematikus vagyon biz' az, ahol 2269 frtnyi összértéknek csaknem 1/5-e pusztán képzelti értéket képvisel. Valóban, mi el sem tudjuk képzelni, hogy mi teendője van a testületi jegyzőnek, hogy az egyesületnek finaciális érdekeire oly kevés tekintetet fordít, miként háromszor annyi befizetés elmarad, mint a mennyi lerova-

tik. Nagyobb erélyt és fokozott szigort ajánlanánk az igazgatás-ban. Szerk.)

A városi tanítók. számszerint 16-an kérvényt adtak be, a törvényhatósági közgyűléshez, hogy fizetésük öt évenként 50 frttal emelkedjék. Küldöttésgé nyújtotta azt a polgármesternek, ki utalt arra, hogy bár a kérvény benyújtására nem választották meg a legalkalmasabb időt, mert pénzügyi viszonyaink takarékos-ságot követelnek, de a kérdés méltányos megoldását kész támogatni. (Majd visszatérünk még. Szerk.)

Helyreigazítás. A múlt számban a különféleket rovata alatt közölt azon hírlünk, hogy Mateovics községében végrehajtott állásra pályázat nyitottat volna, azon tollbotlásan alapul, hogy nem Mateovics, hanem Mosorin (Bács megye) község hirdette meg a jelzett pályázatot. Mit annál is inkább szívesen javítottuk ki, mert értesülésünk szerint Mateovics községe nem csak nem igényel ez idő szerint adóvégrehajtót, de adókötelezettségei lerovása tekintetében oly pontos, hogy a község közönsége 70 frt és a község, mint erkölcsi testület is némi túlfizetésben áll.

Nyilvános köszönet mindazon uraknak, kik a f. hó 22-én tartott farsangi estély alkalmával a táncrendezést elvállalni és ekként az estély fényének emelésén közreműködni kegyesek voltak, — melegen átértett köszönetének adószinte kifejezést. Kiváló tisztelettel az estélyt rendezte nagybizottság.

A népfelkeléshez tisztelőkül 30-an jelentkeztek városunkban. A jelentkezők az intelligens osztályhoz tartoznak.

A négy kéményseprő munkakerülete, mivel a jogosítottak barátságos megállapodásra egymás között nem juthattak, sorshúzás útján döntetett el. E szerint a munkakerületek következőleg osztattak fel: a ferenczdié-utcája metszi ketté a várost, és e kiindulási pontból van alsó és felső városrésze. Az alsó városnak a főtutca által elválasztott bal oldala az első kerület, jobb oldala a második kerület, a felső városnak a főtutca által ketté választott baloldala a harmadik, jobboldala a negyedik munkakerület. Az első esett Rattmannra, a második Gibicre, a harmadik Frankenbergerre, a negyedik Briglyre. Minden jogosított három évig tartja meg kerületét, és minden három évben új telosztás lesz. A ki most az első kerületet bírja, megy a másodikba, a második a harmadikba, és így tovább.

Egy esztendőben öt gyermek. Walter Károly vasúti munkás neje, ki tavál két gyermeke mellé egy egészséges ikerpárral ajándékozta meg, a legnagyobb nélkülözéssel küzdő és pár krajcárnyi napszamra utalt szegény férjét, e hó 19-én három kifejldött élő figyermeket szült. A kétségbe esett apa sírva fakadt fájdalomában, midőn a harmadik új szülöttet megpillantá. Dr. Bernhardt János városunk derék tisztí főorvosának nemeslelkű gondoskodása folytán nyert első segély után gyűjtés indult meg a gyermekei eltartására képtelen atya segítségével. A gyűjtésnek meglepő eredménye volt. Tisztí főorvosunk gyűjtése folytán több mint száz forint jött össze késpénzben, ezen felül számosan ajándékoztak a legszükségesebb ruháskákat; a bajai első nöegylet, és a bajai izraelita nöegylet pedig jelentékeny adományon kívül megígérte azt, hogy továbbá is lesz kegyes a gyermekek ellátásáról lehetőleg gondoskodni. Gyűjtést indított még meg városunk érdemes polgára Scherer Antal lisztkereskedő is, melynek eredményeképp 35 frt 60 kr. folyt be. A gyermekeket a keresztvize dr. Bernhardt János tartá, melyben ezek János, József, Sándor nevet nyertek. Kis kacsóikra megkülönböztetésül különféle színű és jelű szallagocskákat kötöznek és melléjük a város ápolónót fogadott, ki a legnagyobb gondal minden szükségességgel ellátja a csecsemőket, míg a szerencsétlen apa — kinek neje tegnapelőtt éjjel kisenvedett, és ki most hét apró gyermekkel viszsza maradt — szegényes kenyérkéjének véres verejtékkel megszerzése után kénytelenfáradni. Tisztí főorvosunk — mint halljuk — Urunk királyunk ó felségéhez, folyamodványt nyújtott be Walter Károly nevében segélydíjért, Posta vasúti állomás főnök pedig ugyan e célból kérelg fordult igazgatóságához. Közöljük azon nemes lelkű emberbarátok nevét, kik a fentmondott célra adakozni kegyesek voltak: 1d. Latinovits János kir. tanácsos 10 frt, dr. Bernhardt János, Ertl János 5—5 frt, nsgos. Berényi Dániel, Drescher Rezső, Szeucz Győző, N. N., Scherer Antalné, 2—2frt. Nitschner Janka, Bernhardt István, lt. Bach János, Drescher Edéné, N. N., Gejzer Károly, Pollermann Bertalan, Böhm Anna, N. N., dr. Bruck Samu, Hesser Gyula, Atanaczkovits, Lemberger Ernő, Rothfeld Miksa, Michits István, Hüti Ede, Heimann Mór, dr. Hermann Adolf, Havas Lajos, K. K., K. B., Reich Gyula, Tury Mátyas, Peschke Károly, N. N., Tury Ferenc, Devics Lajos, Cserba Ferenc, Liebl András, Molnár Samu, Horváth János, Horváth Anna, Reich Bernát, Trupschal testvérek, Pollák Sándor, Klein Sándor, Schwartz Kóbi, Agárdy József, Schön Antal, Herezfeld Jakabné, Gludovitz, Perlaki Sándor, özv. Krause Ferencné, Weidinger Salamonné, Freidich János, Heiman Mórné, Iskolánénék, Nagy A. Mándl Jeromos, Schneider Mernok, Cérnai I. Bischoff Erzsé, Latinovits J., dr. Kleancz György, Drescher Anna,

Husveth Istvánné, Nikolits Ignác, Odobasits József, dr. Bérczy Albert, Fitzthum A., Albert Huber, Ziech Henrik, Duderstadt, N. N., Csukás Károly, N. N., Lemberger Rezső 1—1 frt, Latinovits Istvánné, 10 frt dr. Nikolsburg Károly, dr. Gal Ernő 2—2 frt, bajai I. nöegylet 5 frt, Miklasovits Antalné 2 frt 50 kr. N. N., N. N., N. N., Feuermann S., N. N., Friedmann Sándor, Kollár Agoston, Pinter Ferenc, Ujhelyi Géza, Müllen-Tivadar, Stecker Sámuel, Király Béla, N. N., Rosenber Simon, Pollák Jakabné, Hunyady Antalné, Rothfeld Miksáné, Gabrieliusz Ede, Rubinstejn, Weisz Lipót, Reiner Lajos, 50—50 kr., Kollár Agostonné, Kinstler István, 60—60 kr. N. N., Diteandy János, Dely Margit, E. Gy. 40—40 kr., Horánszky Lászlóé, Pollák Lajos, N. N., 30—30 kr., Manhold N., Braunfeld József, Timpaner Gy., Herezfeld H., 25—25 kr., Köbbling Ferenc, Patonai A., Hesz Etel, Varga Vince, Gadks N., Hartman Zsigmond, Telegdy Sándor, Milnes Albert, Papp János, Takats Géza, Török István, Harangozó József, Miovatz N., Dujmovits István, 20—20 kr., Zwillingner Salamon 30 kr., Nánay Lajos 20 kr., Borizsák I. 30 kr., N. N. udestep 30 kr., Pollermann B. 30 kr., Schwarz József 20 kr., Melles K. hajószái agynók 30 kr., Deutsch Lipót óras 10 kr., Gludovitz Teréz 20 kr., Kósa Antal, Krusetz György, 10—10 kr. Áldja meg az Isten őket ezért.

A vendéglősök országos értekezletére a szaktársak közül Bajáról Leutschuk Jakab és Bende József jelentkeztek.

A didák. Az ottakringi Narrenzug, sőt a velencei karneval is sifli a mi didákjárásunkhoz képest. Az ember az első pillanatra azt sem tudja, hogyan van ezzel a dologgal. A didákok nézik-e a közönséget, vagy a közönség a didákokat. Mert biz' Isten azt sem tudjuk, melyiket esudáljuk inkább. A szabó leteszi a tüt, a varga az árat, az asztalos a gyulát, a kőműves a kanalat, a hentes a bárdot, sőt a fávógó a fűrészt, és azt sem kérdezve, van-e a gyermekeknek mit enni; mert hát hiszen a farsang három napja a bolondok napja. Sőt a szebb közönség sem átal a legerősebb fagyban és szélben nézni a kólot, hallgatni azt az épületes káromkodást, a mit egy-egy kifordított subáj medve vagy felszakajtott hátú boszorkány ugyancsak eleifrá, midőn valami pajkos nebuló a mesterséges púpot zuhogtatva hatalmas fitykóséval — néha a pup helyett a combokat éri. És a városon végig zug a doromb, végig reeseg a harmonika, melynek nem épen bajos hangjainál táncol a járó-kelőköt bosztantva a síhederek egész csapata a legmegbotránkoztatóbb gesztusokkal, hogy szinte fél a jobb érzésű ember utéára lépni. Mintha csak valami zulukskafter teletpé változott volna a város — mindenünnen vad láрма, ektelen zsvaj hangzik fel az utcákon. Egyszer csak fel zug a bűnbánásra intó harangok messzire hangzó kongása. Még egy bucsú lakomat rendez karneval-herceg tiszteletére a mulatni vágyó nép és elvégezven a halpapríkást, keserű mosolylyal fordítja ki zsebet és mélyen lehorgaszott fejjel kullog haza felé. Reá nézve is elkövetkeztek a bűnbánás napjai.

Van-e az iskolázéki elnöknek és tagoknak az iskolába járó tanulók felett fegyelmi joga? Ezen kérdésre igenlőleg felelt a magyar kir. Curia büntető osztálya. Két iskolás fiu templomban az isteni tiszteletet zavarta. Az iskolázéki elnök ezen rendfenyték alá eső magaviseletéért a községi bíró által a jogosultság határait túl nem haladó módon őket megverette. A gyermekek szállói e miatt a veszprémi kir. törvényszéknel emeltek panaszt. A törvényszék a bünyenyítő eljárást az említett okokból megszüntette. Fokozatos felebb vitel folytán a Curia a fenti olv alapján e beszüntető határozatot jóváhagyta.

B. Monostoron f. hó 21-én virradóra Papp Péter ottani lakós állítólag Szerletics Gergely szintén ottani lakós által bal vállán és karján megszurattott.

Hány ministere volt az országnak 1867. óta? Eddig 6 ministerium kormányozta Magyarországot. Az első öt együttvéve 8½ évig. Tisza Kálmán 11½ év óta áll a kormány élén. Ministerek eddig harminehan voltak: gróf Andrássy Gyula, gróf Festetics György, báró Wenkheim Béla, báró Eötvös József, Horváth Boldizsár, gróf Lónyay Menyhért, Gerovics István, gróf Mikó Imre, Bedekovits Kálmán, Rainer Pál, Kerkapolyi Károly, Szlávi József, Tóth Vilmos, Pauler Tivadar, Bittó István, Tisza Lajos, gróf Pejasssevits Péter, Trefort Agoston, gróf Zichy Géza, Szende Béla, gróf Szapary Gyula, Giezy Kálmán, Bartal György, Tisza Kálmán, Perezel Béla, Széll Kálmán, báró Simonyi Lajos, Péchy Tamás, báró Kemény Gábor, báró Orszy Béla, Ordody Pál, ifj. gróf Ráday Gedeon, gróf Széchenyi Pál, báró Fehérváry Géza, Fábinyi Teofil és Baross Gábor. Tisza, Trefort, és Bedekovich ministersége tartott legtovább, Ghyeczey és Bartalé pedig a legrovidebb ideig.

Baracsán f. hó 18 án d. u. Csóka József ottani lakóst B. Monostorról haza jövet az országúton egy veszett eb összemarta, — ugyancsak azon delután ezen eb által a községben Szűcs Antal Verka nevű 7 éves kis leánya és Karaszki Kata is megszurattott; a kutya agyonütöttét, a szakértői boncolás kiderítette, miszerint eszakugyan veszett volt.

A kölcsön-segélyező-egylet rendez évi közgyűlése mult vasárnap volt. Elfogadtatt az igazgatóság propositiója a nyeresemény

felosztása tárgyában, megadatott ennek és a felügyelő bizottságnak a felmentvény és kiküldetett egy 3 tagú bizottság az 1881-ik évben 6 évre alakult társulat vagyonának felosztására. Végre módosítás nélkül elfogadta a közgyűlés a nyugdíj szabályzatot, melyet az igazgatóság mutatott be a végül, hogy az intézet tisztviselői részére nyugdíjalap létesítése által ezeknek jövőjéről gondoskodják(!)

Mi nem tartjuk helyesnek, hogy egy társulat, mely 6 évre alakul, a részvényesek tőkéjéből egy örökeletű alapot teremtsen melynek jövedelmei nyugalomba vonult tisztviselőknek életjáradékot biztosítsanak; mert e társulat tisztviselői kara összesen pár egyénből áll, és mert a nyugdíj befizetésekből számításunk szerint nem fog oly töké előállni, mely a legközelebbi kilitámba helyezett nyugdíjaztatásokat elbírja.

Ila van, a ki megérdemli, részesüljön a társulat jövedelméből a míg fenn áll, kegydíjban, vagy ha e cím nem tetszik, más című remunerációban; de nyugdíj egy előre meghatározott tartamú társaságnál egy e meghatározott időtartamon messze túl menő időre legalább nézetünk szerint egy jókora darab absurdum.

Helyesebb lett volna, ha a közgyűlés az igazgatónak, ügyészenek és igazgatósági tagoknak tiszteletdíjat szavaz meg, mert ha követésre méltó nemes eljárás volt, a szerény kezdő egyeletet jóakarattal támogatni, azért időt és munkásságot áldozni, hogy erőhöz, tekintélyhez jusson; úgy ma már az intézet évtizedes fennállása után a részvényeseknek nincs joguk azt kívánni hogy, az intézet vezetői az intézet igazgatásáért, és a körül szükséges anynyi nemű teendőért erkölcsi és anyagi felelősséggel tartozzanak csak azért, hogy a részvényes 6 év után 190 ft helyett 190 ft 50 krt kapjon osztalékul. A vasárnapi közgyűlés tehát azt az elvet manifestálta: az egyiknek semmit, a másiknak mindent. Elég helytelenül és igaztalanul. Helytelen dolog ez különösen azért is, mert az intézet jelenlegi vezetői bírnak ugyan annyi jó érzéssel és ildommal, hogy saját jogos igényeiket nem akarják minden áron a részvényesek nyakába varrni; de viszont ezeknek is kellene annyi jó érzéssel bírniok, hogy felértsék a helyzet exigenciáit, a méltanyosság és igazság követelményeit ne csak a túlságos engedékenység menőben a tisztviselőséggel szemben; de még inkább és legalább a kötelező megérve az igazgatóság al szemben.

Rigycán f. hó 17-én Zomborúe Iszaktól, ismeretlen tettesek a kamarába behatolván, mintegy 80 ft értékű élelmi cikk, úgy ruhanemű lopatott el.

Egy jegyző viselt dolgai. Barits István bikityi községi jegyző fenytő ügye, mely nemrégiben egy kérvény révén az országházban is szóba került, mint a Sz—i H—p írja, immár a rendes vizsgálat stádiumába jutott. Az ügyészi indítvány árulás, magán-és közokirathamisítás, számos sikkasztás, sikkasztásban való bűnrészesség és több rendbeli hivatali sikkasztás miatt kéri Barits István és társai ellen a vizsgálatot s ezt Olsavszky Jenő vizsgálóbíró kivéve a magán- és közokirathamisítás tekintetében, mely nem látszik kellőleg beigazolhatónak, — el is rendelté. A számos vádpont közül fölemlítjük, hogy Bikityi községben 1884-ben 34% községi pótdódot vettetett ki, ebből azonban a községi jegyző csak 12%—ot számolt el, sőt nyíltan felszólította az előjáróságot, hogy 22%—ot tagadjanak el. Továbbá a községi legelő- és szántóföldekből éveken át több száz holdat adtak bérbé, a legelőt 10—16 ft, a szántót 15—18 frtjával s a jegyző ebből holdanként csak 10 frtot számolt el, a többit elidegenítette. A többi vádpont is hasonló természetű s a károsok közt a községben s számos egye-sen kívül ott vannak természetesen az árvák is.

Vaskuton f. hó 18-án virradóra H en e r á d u Antaltól egy 8 éves szörű H. J. C. K. bélyeggel ellátott hasas tehenet elloptak.

Rendőri hírek. Ilkity Pál (Lenkóci) f. hó 18—19. közti éjjelen Istokovics János udvarában elfogott, s nála egy nagy vasszeg, egy éles kés, egy létra s egy üres zsák volt, melybe állítása szerint baromüt akart szedni. Letartóztatott, s a vizsgálat ellene folyamában van. — L a d i e s István s. a. ujhelyi engedély nélküli kérégetés miatt 5 napi elzárásra ítéltetett, s büntetésének kitöltése után a városból kiutasított.

A székrekedésről. A szorulás akkor áll elő, ha azok a föl nem használható anyagok, melyeket testünknek magából ki kellene ürítenie, az altesti szervek petyhüdsége miatt, mely a belek mozgását meglassítja, s a gyűrű alaku végbél izmok feszítő, s összehúzó erejét megtompítja, testünkben megrekednek. A megemészthető táplálék hosszas vesztéské a gyomorban és bélcsatornában gázokat fejlesztend ki (felfúvódást) kellemetlen nyomást, feszültséget érzünk, s ez különösen a hízásra hajló, s inkább kővér testüknél fordul elő, (terhes nőknél, vagy a gyer-

mekágyasság után is gyakran). Aztán panaszkodunk, hogy a fejünk fáj, mellünkben, hátunkban, altestünkben, gyomrunkban, beleinkben nyomást, szúrást érzünk, hogy szédülés, vértórlulás, aranyér, rásztkórság, s hystéria bánt, tagjainkban lankadság, zsidbadás, étvágyunk nincs stb., s mind e jelenségeket különálló betegségek tekintjük, pedig csupán másodlagos bajok, s a székrekedés következményei. Legjobb bizonyága ennek az, hogy mihelyt a kiürülés megtörtént, a többi bajok is megszűnnek. A fent említett esetekben Brandt R. gyógyszerész svajci labdacsait (egy doboz ára 70 kr a gyógyszerárterület) az orvosok is számosan mint legjobb szert ajánlják, mert kellemes, biztos hatása, s egyáltalában nem ártalmas.

Szerkesztői üzenet.

A múlt számban közölt sakk-rejtvény megfejtése:
Isten, hó mondó, a világon
Azt a pontot hol lelem
A fúszalat, a bogárkát,
A hol nem te vagy jelen? . . .

Mintha arcod mosolyogna
A természet kék égén,
Virágok közt járva, mintha,
Lehelletted érzém!

Reviczky Gy.

Megfejtették: Freidich Izabella k. a. Kardos Dezső ur. Gyurinovich Isabella és Róza k. a. Bizony kevesen!
Mert hat kissé nehezebb és fáradságosabb volt megfejtése, mint a közönséges bettrejtvények. Pedig biz' élesíti és találékonnyá teszi az elmet az ilyen rejtvények megfejtése.

Sch. M. k. a. Baján. Az az Ámor pajkos egy lurkó nagyon. Minél jobban kergetőzik utána, annal jobban kifáradsztja őt. Egyszer csak olyankor veszi majd celba, midőn emlékein elmerengve varróegye mellé ül a báfi hajszát megpíenni. Oh akkor, akkor, . . . Ugy-e? Bárcsak itt volna már az „akkor”.

S. M. k. a. Baján. Minden harag vége a megbánás kezdete. A megbánás pedig egy darabka szeretet. . . A többi pedig majd magától jön.
Dr. X. Y. urnak Baján. Igaz. Neha kicsorbul az éle az elmésségnek. És akkor nem vág, hanem bszant az élc.

Am l-icht'sten schärtig, werden scharfe Messer,
Doch schneidet man deshaib mit stumpfen besser?
Azért kar olyan nagyon fejlatjatni. Tessék beállni a glédába. Dolgozni Talán a magáé „stumpf”-abb és mégis jobban fog (!)
B. K. E. urnónek Baján. Memento!

K. M. k. a. Baján. Iamut fejére — szörzsakot bájos természetére! Itt a nagybajt! Gyönyörű és időzokés és ne vétekezzék többé verseket!

Dr. H. E. urnak Baján. Soh'se bántsa kérem! Ha valaki még ebben a mulatságban is a „wir deutsche Bürgert” keresi és holmi esetlen insinuatiót trutsch-tratschol; az legteljebb csak olyan lehet, aki az állat-kvartet bemutatási részében enunenmagára vélt vonatkozást.

K. G. urnak Baján. Látod! Vannak emberek, akikről a szalonruha úgy leri, hogy nemcsak „meghívó”, de zsanárd se használ.
Dr. Seladon Helyben. Ha! ha! ha! ha!

D. F. urnak Sükösdön. Nagyon köszönöm. Majd legközelebb. Mindig igen örülok, ha szerencsém van.

H. Gy. urnak Baján. A napokban egy kávéházban kezembe véve lapomat, láttam, hogy a főgymnasium történetére vonatkozó adatoknál feletele érdekes személyi vonatkozások vannak feljegyezve (például Fratricsevics nevével: „volt laborszernagy”, Petrovátz István nevével: „volt polgármester” stb.) az ön kezeirésával. Igen kérem, ha ilyen felvilágosításokat hozzám ejutatni kegyeskednék.

Üzleti tudósítás.

	Baja, 1887. febr. 16.
Buza új	8.40
Rozs „	6.40
Arpa „	6.50
Zab „	5.95
Kétszeres	6.75

Árak métermázsánként.

Vasuti menetrend.

Baja—Szabadka.		
Bajáról indul	d. e.	10 óra 13 p.
	este	7 „ 14 „
Szabadkára érkezik	délben	12 „ 25 „
	este	9 „ 50 „
Szabadka—Baja.		
Szabadkáról indul	d. e.	6 óra 40 p.
	d. u.	2 „ 30 „
Bajára érkezik	d. e.	9 „ 10 „
	d. u.	4 „ 40 „

Az oly kellemetlen s ártalmas fogkövek a fogakról való eltávolítása céljából, használjuk a

Dr. POPP csász. kir. udv. fogorvos

növényi fogporát

mely az **Anatherin-szájviz** használata mellett ép egészségesebben tartja a fogakat s azokat vakító fehéreké teszi. Ára 63 kr.

A már 40 év óta kipróbált

Anatherin szájviz

Dr. POPP J. G. cs. kir. udvari fogorvostól. Bécsben, megszünteti a fogfájást, meggyógyítja a beteg foghúst, a fogakat ápolja s tisztítja, elhárítja a száj kellemetlen bűzét, megkönnyíti a kis gyermekek fogzását, óvszerűl szolgál a roncsoló torokdüb ellen, nélkülözhetlen az ásványvizek használatánál. Palackja 50 kr., 1 frt és 1 frt 40 krajvát.

A hatásért a használati utasítás pontos figyelemben tartása mellett, kezesség vállalatik.

Dr. POPP csász. kir. udvari fogorvos

Anatherin fogpasta, valamennyi fog tisztítószert legfinomabb s legtekélyesebbik. Ára 1 frt 22 kr.

Illatos fogpasta, a legelőcsőbb s legjobb fogtisztító-szer. Ára 35 kr.

Fog-olaj, az odvas fogak sajtákezüleg való kitérésére. Egy dobozzal 1 frt.

Dr. Popp-féle növény-szappan, a sümör, kúteg, szeplő, pörsenés, hórtak, a fej- és szakalkorpa és kosz ellen, bőrbetegségek s egyáltalán mindennemű bőrtisztatlanság ellen. Ára 30 kr.

A hamisított Anatherin szájviz — a vegyelemzés kimutatása szerint — az egészségre nézve ártalmas keverékekből van készítve, miért is annak vételétől óvakodjunk.

Utánzásoktól, melyet néhány gyáros használ, óvunk, miután a miénkhez hasonló cegjelvényeket használnak és termelvényeik a miénkhez igen hasonlítanak. Bevásárlásnál kérjűk szigorúan a cegre nézni.

Kapható: B a j á n: Sarkány L. gyógyszer. s a lélekhez; Nagy Sándor gyógyszer. a vörös kereszthez; Geiger Károly gyógyszer; Pollemer Bertalan gyógyszer; Michitsch István, Herzfeld és fia, Herzfeld Jakab és fiai kereskedők; B á t t a s z é k e n: Poós L. gyógyszerésznél; J a n k o v á c z o n: Madzinyi J. gyógyszer; T o l n á n: Biró Gyula gyógyszer; B e z d á n b a n: Hegyessy F. gyógyszer.; Z o m b o r b a n: Sauerborn K. gyógyszer.; S a l y A. gyógyszer.; G a l l e E. gyógyszer.; H e i n d l h o f e r R., W e i d i n g e r A. és S., Falcione G.; A l m á s o n: Martinovits M. gyógyszer.; S z a b a d k á n: Brenner F. gyógyszer.; M i l a s s i n J. gyógyszer.; J o ó gyógyszer.; D e c s y gyógyszer.; M o h á c s o n: Luizer gyógyszer.; P y r k e r J. gyógyszerész, Frommer M.-nél.

Hirdetmény.

Baja város tekintetes tanácsának folyó hó 23-án tartott üléséből 2019. sz. a hozott végzése folytán ezennel közhírré tétetik, miként a Belváros azon részének, melybe még a gázvilágítás be nem hozatott, de legközelebb behozatni fog, i d e i g l e n e s e n, továbbá a külvárosokban f. év március 1-től, jövő 1888. év december 31-ig kőolajlámpákkal történendő világítása iránt újabb árlejtés fog megtartatni, melynek határidejéül folyó hó 28. napjának délelőtti 10 órája alulírott hivatalos helyiségébe kitézetik.

Kikiáltási ár kettősbéltűkre 17 kr.; egyes S-as béltűkre 4 és fél kr darabonként.

A versenyezni szándékozók 100 frtot tartoznak bánatpénzül letenni készpénzben, vagy annak kétszeresét értékpapirokban.

Baján, 1887. február 24-én.

Tanácsnok helyett:

Hadzsits Milán,

fogalmazó.

Nyomatott Nánay Lajos gyorsajtóján.

1003. sz.

kíg. 1887.

Hirdetmény.

Hivatkozással az 1885. XXII. törvénycikk alapján kiadott 1885. 45055. számú p. m. utasítás 216. §-ára, **a műszakilag helyesbített s a szegedi m. kir. kataszteri II. sz. helyszínelési felügyelőség biztosa által helyszínelte munkálatok 30 napi közszemlére való kitétel végett megküldetvén, fölhívtnak az érdekelt felek, hogy a netaláni sérelmes kataszteri telekkönyvi fölvétel ellen irányuló felszólalásaikat jelen hirdetménynek közzététele napjától f. évi február 27-től számitandó 30 nap alatt vagyis f. évi március 28-ig bezárólag Baja város adóügyi osztályának földkönyvnyilvántartói hivatalában annál is inkább nyujtsák be, mert később érkezett felszólamlások figyelembe vételni nem fognak.**

Figyelmeztetnek egyben az érdekelték, hogy **jelen esetben csak azon tételek ellen lehet felszólással élni, melyek a műszaki helyesbítés (fölmérés) folytán területekben és a kataszteri helyszínelési biztos fölülvizsgálata alkalmával pedig az osztályozásban változást szenvedtek s hogy a terület ellen beadott felszólalás mindenkor hiteles felmérési okmánynyal, az osztályozás ellen beadott felszólalás pedig a leszállítást indokoló körülményekkel igazolandó.**

Kelt Baján, 1887. febr. 25-én.

Tóth György,

adóügyi tanácsnok.

1206. sz.

kapt. 1887.

Hirdetmény.

Baja város kapitányi hivatala részéről közhírré tétetik, miszerint a kéményseprési iparról szóló módosított szabályrendelet értelmében, folyó év március hó 1-től az első munkakerületbe Rattman József, a második munkakerületbe Gibisch Mihály, a harmadik munkakerületbe Frankenberger Győző és a negyedik munkakerületbe Brigli Lajos kéményseprő mester urak osztattak be.

Miről a város közönsége értesítettik.

Baján, 1887. február hó 23-án. Baja város kapitánysága mint iparhatóság.

Scheibner Gyula,

h. rendőrőfkapitány.